

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto skupaj naprej . . . K 40—
pol leta 20—
četrt leta 10—
na mesec 3-50

za Nemčijo:

celo leto naprej K 45—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto naprej K 50—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka.
Upravništvo (spodaj, dvorišče levo). Knaflova ulica št. 5, telefon št. 85.

Izšla vsak dan svojo izvenredno vrednost in presliko.

Inserati se računajo po porabljenem prostoru in sicer: 1 mm visok, ter 54 mm širok prostor: enkrat po 12 vin, dvakrat po 11 vin, trikrat po 10 v. Poslano (enak prostor) 30 vin, parte in zahvale (enak prostor) 20 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Novi naročniki naj pošljejo naročnico vedno po nakaznatel.
Na samo pisemne naročbe brez poslatve denarja se ne moremo nikakor ozirati.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

dostavljen na dom ali če se hoši ponj:

celo leto naprej K 36— | četrt leta 9—
pol leta 18— | na mesec 3—

Posamezna številka velja 20 vinarjev

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflova ulica št. 5 (v l. nadst. levo), telefon št. 43

Praznik naših žen in deklet.

Slovenske narodne žene in dekleta slovesno izjavljamo, da smo z dušo in srcem za majniško deklaracijo Jugoslovanskega kluba ter zahtevamo v habsburški monarhiji ujedinenje našega slovensko - hrvaško - srbskega naroda. V strašni vojni nam krvavijo naša srca iz tisočih ran, na bojiščih nam padajo ljubljani možje, sinovi, očetje, bratje in zaročenci, doma nam beda in trpljenje naših družin nalagata nezno bremena. Naše solze, naša tuga, naše trpljenje ne morejo in ne smejo biti zaman. Svoje gorje polagamo na oltar svojega naroda. Solze in bol slovenske matere, žene, hčerke in neveste morajo biti skupno s krvjo slovenskih mož in mladeničev odkupnina za ljubljani narod, da tudi njemu zasije solnce svobode.

Zavedajoč se svojih dolžnosti kot varuhinje slovenskega domačega ognjišča, zahtevamo v svojem imenu, v imenu svojih dragih na bojiščih, v imenu svoje dece, za ves naš mili rod ujedinenje, samostojnost, neodvisnost. Hočemo, da bodo naši otroci srečni in svobodni občani svobodne Jugoslavije.

Pozdravljamo naše narodne poslance v Jugoslovanskem klubu. Izrekamo jim svoje priznanje za dosledno in neustrašeno delo v smislu deklaracije ter globoko obsojamo vsako kršenje jugoslovanske solidarnosti kot narodno izdajstvo.

Iz dna svojega srca si želimo slovenske žene miru. Resničen mir prinese našemu narodu le zedinjena Jugovija, kakor jo zahtevajo naši poslanci v svoji deklaraciji.

Izjava slovenskega ženstva za majniško deklaracijo.

★

Odprla so se vrata kmetske hiše in gospodinja je stopila na prag: »Zaslišala sem glas; glas jugoslovanski...«
Vsa okna mestne hiše so se odprla in pokazale so se ženske glave in dekleta so rekly: »Zaslišale smo glas; glas jugoslovanski...«

Kdo je poklical naše ženstvo na plan? Kakor sam Duh naše zemlje, je jugoslovanska misel, že davno pripravljena in vztrajno gojena, vzrastla med nami in zavladala v vseh srcih. Naše žene in hčere so začutile novi čas, odprle naše domove in stopile od svojih ognjišč, da pod velikim nebom zapalijo žaren kres, ki bo grel vso našo veliko domovino.

Na stotisoče slovenskih jugoslovanskih žen se spoznalo, da je naša sreča mogoča le v svobodni domovini, ter je podpisalo jugoslovansko deklaracijo. Spoznala je to ne ena žena, ne en odbor, ne ena stranka, marveč vsa masa našega ženstva. S tem je ženstvo storilo epohalen korak, vreden velikega časa.

Ko so živeli naši dedi, so hodili Prešerni, Gaji in Vrazi po jugoslovanski zemlji, sami in osamljeni, kakor Adam po raj, predno je bila ustvarjena Žena. Ljubljana se je zbirala na ples v Casini; Vraz je videl tam vitke postavne, lepote, vredne, da rode Spasitelja, a duše v njih ni bilo, narodne zavesti ne. In zasolželo je moško oko in v biser njegove solze je kanila kapljica življenja in Slovenska žena je oživela... Plesni redi s slovanskimi napisi so bili kakor slaščice, ki vabijo. Vabile so tudi »Pesmi in pripovedke«, posvečene »milim gospodjem in devojkam ilirskim« (Vukotinič), pesniški prvenci, posvečeni »krasnomu spolu jugoslavjanskoga naroda« (Preradović), in pesmarice, poklonjene Jugoslovankam (Razlag). Močni tovariši Lj. Gaja, grof Janko Drašković pa je (1838) izpregovoril »ein Wort an Illyriens hochherzige Töchter« ter rekel: »Istina je, ki jo potrjuje zgodovina vseh časov, da se more izobrazba naroda najbolje presojati po tem, koliko spoštujejo ženske nacionalni jezik, in da je njih milost najmočnejše gonilo vsega človeškega dejanja in nehanja. Zato blagor narodu, za katerega interese gore tudi ženske!« Tako so snubili Slovani preporočitelji ženske svojega časa, da bi stopile v kolo slovanskega...

Na Slovenskem se je prvi vidni uspeh pokazal pred kakimi 70 leti, leta 1848. Velik čas je bil leto 1848. V Parizu je izbruhnila revolucija; italijanski nacionalisti so začutili, da je tudi njim udarila ura dejanja, ter so se v punktu dvignili zoper Avstrijo Radeckega, ki je komandiral v Milano. Vihar je zabučal po Evropi ter s silo odnašal zastarele misli. V Pragi se je sestal prvi slovanski kongres. Ne vihar, le rahel vetrič je zavel tudi po slovenskih livadah, dotle mrtvih in vzkliklo je par cvetk. Par Slovencev je zanelo slovanske pesmi. V Celju je Fani Hausmanova vzkliknila: »Venča se velika mati Slava!«; zanj je Gorenjka Josipina Turnograjska, vglobljena v prirodo, z mehko pobožnostjo opisala slovansko junaštvo, komponirala je in pelala in slovanska moška srca, ne vajena, slišati slovenski ženski glas, so bila ganjena, da je vstala »prorokinja slovanska«, »čudo golemo med devami slovanskimi«. Odzvala se se je komaj slišno Vekoslava Oblakova iz Ljubljane, Ljudmila G. od Ptuj in Milica Z. iz Kranjske. Dramila se je že tudi Lu-

jiza Pesjakova. Lavoslava Krsnikova, ki je v Ljubljani nastopala, je z glasom »šumu vod podobnim«, pela: »Jaz sem mlada ilirka«, a umrla je že v svojem sedemnajstem letu (1850); mladi Razlag je ob njeni smrti tugalval »jasno zvezdo, ki je veselo razsvetljevala mračno noč in s svojo sedmoriglasno liro budila v prsih hrabrih bratov in milih sester ogenj za veličastno mater, za domovino premilo«. Isto leto 1848, leto avstrijskih revolucij, je Srbov dalo pesnico Milico Stojadinovič: »Srbkinjo«. S svoje slavoslovne Fruške Gore je osemnajstletna Milica videla goreti srbska sela onstran Drave, zažgana od Mađarov, in zaobljubljala se je, da pojde s guslami v roki v srbski tabor in s njo podžge jezo in hrabrost v srce srbskih borcev.

Pa prerana je še bila pomlad; ostre sape so jo vzele. Kakor simbol splošne politične smrti, ki jo je prinesel Jugoslovonom preroben absolutizem, je rana smrt 21 letne Turnograjske in 17 letne Krsnikove. In ni bilo več slišati ženskih pesmi.

Seveda to, kar je z njimi takrat zapalo, to ni bil nikakršen ženski pokret, nikakršno žensko gibanje. Kar nam je ona dala in v zvezi z njo, to so obile le poedine Slovence, redko sejane »rožice«. Dandanes imamo žensko organizacijo, ženski pokret, ki ga ne morejo več uničiti ne absolutizmi ne vojaške diktature.

In če bi tudi takrat, pred 70 leti, ne bila padla slana na mlado nacionalno življenje — ženske one dobe, ki se bile dale tega, kar ste nam dale, Slovence, sedaj, v onih redkih mladenskih letih 1848., vse samih pevkah in pesnicah, se je zrcalila sentimentalna romantika onega časa: v blede mesečini so pele čustvene pesmi ali pod cvetjem višnji sanjarile... Naš čas pa zahteva in že ima ženske, ki ljubijo »jasne dneve« in mesto spominskih albumov z medlimi verzji — pišejo jugoslovansko deklaracijo o svobodni državi Slovencev, Hrvatov in Srbov.

Cenimo umetnost, pa najsi jo ženske izvršujejo ali so ji predmet. Toda vse o pravem času. Naša narodna, naša nacionalna umetnost nam je ustvarila divni lik Kosovske devojke, usmiljenke, ki leži na Kosovem Polju ranjene junake ter jih krepki z belim kruhom in z rujnim vinom. Lepota in dobrota je to, vredna, da jo umetnost kaže tistemu svetu, ki pozna le krute Kriemhilde in Brunhilde!

Zene vežejo svet, kjer ga moški trgajo. Internacionalna humanost je njih lastnost. Tej zahtevi so naše ženske zadostale v preobili ter povsod na nacionalnih mejah bogato darovale tudi tuju. Jugoslovanska deklaracija jim je vzgala naš nacionalni znak, ki bo njim samim in tujim rodovom pričal, da so tudi Jugoslovanke spoznale: »Tuji (jezik) spoštuj, s svojim se diči!«

Odprla so se vrata kmetske hiše in na prag je stopila gospodinja. Vsa okna mestne hiše so se odprla in pokazale so se ženske glave. Naše žene in dekleta so pogledale v svet, prvič v veliko javno življenje in tu jih moški kot enakovredne delavke iskreno pozdravljamo. Ne bo zato ugasnil ogenj naših ognjišč — verno ga hočemo čuvati — le lepše nam bo biti v naših domovih, ker nam bo v njih sijalo solnce svobode.

Ko boste jutri izročale predsedniku Jugoslovanskega kluba sliko nacionalnega svojega ideala, bo vse Jugoslovanstvo poslušalo Vašo izjavo: »To je naša ljubezen in naša moč« ter z Vami vred brezobzirno korakalo po začrtani poti naprej...

Trezni glasovi.

„Österreich muss zerschlagen werden, um neu zu entstehen!“

Kdor čita poročila o nemškem zborovanju v Gradcu 19. t. m. proti ustanovitvi jugoslovanske države, bi kmalu mislil, da so izvajanja teh spodnjejaških »Nemcev« v resnici mnenje in prepričanje vsega nemštva. Skoro istčasno pa je dospel do nas pristen nemški glas, ki nas uči drugače. Drž. poslanec dr. Rudolf Ritter Lodgman von Auen je spisal malo brošuro z naslovom »Die Autonomie und ihre Bedeutung für Österreich-Ungarn«. Poslanec Lodgman zastopa v drž. zboru severočrsko mesto Usti n. L. (Aussig). Po politični barvi je nemški nacionalec. Vzlic temu pa je eden izmed redkih drž. poslancev, ki se ne klanjajo vsenemškemu terorju, ki jim pogleda ne zastira motna megla in ki ob vsaki priliki neustrašeno izrekaajo svojo sodbo o polit. položaju — v prid avstr. nemštvu in v korist tej državi. Zakaj vzlic svojemu nemštvu je Lodgman predvsem črno-žolt do mozga. Tem pomembnejša so njegova izvajanja v navedeni brošuri, katerih glavne misli naj tu podamo.

Pisatelj izreka ostro kritiko o nemški politiki sploh. Ugotav-

lja, da so Nemci sploh nepolitično ljudstvo ter da se ne moremo misliti slabše politike, ako preiskujemo predpogoje, s katerimi so nemško državo vedli v sedanjo svetovno vojno. V Avstro-Ogrski so si narodi v boju med seboj in proti državi kot dozdevni zatiraki njihovih narodnih želja. Tu gre za državo samo. K temu pride protislova politika Nemcev tostran Litve, ki so, prej ustanovitelji in oblikovalci države, sedaj po večini zastopniki najkonservativnejše ohranjalne misli ter so tako opustili vsako vodstvo v politiki. Ni prezreti nesmotnosti vlad, ki, nihajoč med Nemci, Slovani in Romani, smatrajo državo za podedovani fideikomis in mislijo, da imajo svoje vladarske pravice z geslom divide et impera najbolje zavarnovane, pri tem pa žrtvujejo kos za kosom državnosti, ne da bi znali spraviti rodove. Čas jih prehiteva; misli, ki so bile večerj državno ohranjajoče, danes niso več; nove ideje so nastopile, ki pretresajo svet. Le kdor jih zna vzprejeti in državo prilagoditi novim pojmom, zasluži ime vladajočega.

Nravni temelj Avstrije leži v zvezi mej zahodno in istočno evropsko polovico, njemu odgovarja njen pestri sestav in njemu bi morala odgovarjati tudi drž. ustava, ki ne prenaša niti slovanskega, niti nemškega gospodarstva. Ta ustava bi morala v državi se nahajajoče narode gospodarski in politično zainteresovati na njenem obstoju, tako da bi brez vnanje sile in prosto-voljno pripoznali državo kot temelj svojemu obstoju. Temu danes ni tako. Samo pesniki pravijo, da je vojna vzbudila avstrijsko domovinsko misel. Suhoparni zgodovinar vidi v tem samo pobožno željo in gleda samo eno vse zedinjujoče misel v državi: averzijo proti vsemu, kar je nemško.

Autonomija ali samouprava narodov na skupnem gospodarskem ozemlju ni samo v toku časa, ampak tudi v smeri dosedanjega razvoja. Njemu se vroča želja po birokratski-centralistični upravi ne bo mogla upirati in onemu bo v bodoče pripadala vloga voditelja, ki bo, dalekoviden dovolj, stopil na čelo razvoja. 1867. je bila usoda države zapечатena: prej enotna država s svojimi provincami je razpadla v dvoje avtonomnih oblik. Nemci so mislili, da bodo v drž. zboru obdržali večino. Pa že »železni obroč« je dokazal nevzdržnost decembreske ustave v smislu nemške hegemonije. Pomagati so si hoteli z avtonomijo »Reichslande« Bosne in Hercegovine in z odločitvijo (Sonderstellung) Galicije, Dalmacije in Bukovine, ki so jo v linškem programu za-

LISTEK.

„Hanka“.

(Zofka Kveder: »Hanka«. Vojni spomini. Moderna knjižnica zv. 50—52. Zagreb 1917.)

Ali se vam ni zdelo v teh časih, da ljubite ljudi bolj nego prej, da se vam je razširilo srce, da bi delili dobroto na vse strani, da bi olajšali trpljenje, da bi vsaj za trenutek pozabili gorje, ki je polnilo svet okoli vas? Ali se vam ni zdelo, da bi pisali pisma nekomu, ki je blizu vašemu srcu, da bi mu povedali vse to, kar je ležalo vam s tako težo na duši, in če bi ne imeli človeka, ki bi vas razumel, bi pisali neznanemu prijatelju ali prijateljici, ki bi razumel vašo bol? Ali se vam ni zdelo, da bi bilo treba povedati svetu nekaj lepega, nekaj velikega, nekaj, kar ste slutili v srcih vseh, ki so vas obdajali in bi hoteli reči to tako, da bi slišal ves svet, tako glasno in odločno, da bi morali poslušati vsaj za trenutek, obstati in pomisliti, in bi morali spoznati veliko resnico? In mogoče ste pisali dnevnik, in ste vanj polagali svoje misli, ker je bilo nemogoče nositi v srcu te grozne misli, ki so vas spremljale iz dneva v dan. Mogoče ste pisali, pa ste prestali, ker je bilo nemogoče povedati vse to, kar se je dogajalo okoli vas. Ali pa ste pisali samo v srcu, ker niste našli izraza grozni sedanjosti in ste čakali konca, ko bo vse to prešlo in bo mo-

goče mirno pripovedovati svoje spomine.

Tako smo preživljali te čase in smo strmeli predse kakor v neskončen propad, nad katerim milijoni plešejo krvavi ples in propadajo v smrti. ne vede od kod in zakaj. Iskali smo ljudi, ki bi enako mislili z nami, da bi mogli vsaj za trenutek izraziti svoje misli, da bi vsaj enkrat slišali to, kar smo mislili sami. Iskali smo knjig, ki bi nam govorile po srcu, da bi v njih našli uteho in pozabljenja: Iskali smo časopisov, kjer bi našli novih poročil, novih misli in idej, ki bi vodile v oni jasnejši svet iz teme sedanosti.

Iskali smo in tako redko smo našli to, kar smo hoteli slišati. Iskali smo in ne samo pri nas. Ako se je komu posrečilo vsaj približno povedati to, kar se je godilo v nas in okoli nas, je šel njegov glas od ust do ust in knjiga iz rok v roke. Tak uspeh je imela n. pr. knjiga »Ogenj« od francoskega pisatelja Barbussea. Barbusse se je udeležil onih groznih bitk v začetku vojne na francoski fronti in je podal v svoji knjigi jarkih: njegova knjiga je prava fotografija fronte. Popisano je vse tako realno in resnično, da so mnogi le s težavo čitali do konca. Kritika je očitala pisatelju, da ni našel v tem krvavem blatu nobene zvezde, ki bi svetila v to grozno noč, nobene misli, ki bi kazala rešilno pot, nobene besede, ki bi označevala zmago, očiščenje, odrešenje. In vendar je ta roman doživel v kratkem času več izdaj po 100.000 izvodov, izšel je v nemškem, češkem, poljskem in

madžarskem prevodu: Zakaj? Ker je povedal resnico o fronti.

I mi smo dobili knjigo, ki nam govori resnico o tem, kar se je godilo za fronto. Ime ji je »Hanka«. Izšla je iz naših jugoslovanskih vrst, napisala jo je slovanska pisateljica. To je knjiga, ki je pisana iz tisoč in milijonov src, knjiga, ki smo jo tolikrat iskali v teh težkih časih, knjiga, ki nam govori vso resnico sedanje dobe. To je vsiljiv bolesten in onih globlin trpljenja, ki mu mi tolikrat nismo našli izraza. Treba je bilo poguma in odločnosti za tako delo, zato moremo biti tem bolj ponosni nanj.

Gotovo ste čitali knjigo: »Pisma, ki ga niso došla«. Čitala se je v vseh svetovnih jezikih in je bila posebno priljubljena v ženskem svetu. To so bila pisma polna čustva ljubezni in življenja — toda on jih ni čital nikoli, ker je med tem padel. Toda ona »Pisma« so bila pisana na Kitajskem in so nas zanimala samo kot oni daljni svet, ki vabi vsled svoje eksotičnosti. Tudi Hanka piše taka pisma, dnevnik prijatelju, ki se nahaja na ruski fronti in pade, ne da bi bil prej zvedel o tem, kaj je doživela Hanka. Toda dežela, kjer živi Hanka, ni eksotična orijentalna pokrajina, kjer se da mirno sanjati o ljubezni in življenju, ampak dežela groze in trpljenja, kjer umirajo tisoči, kjer propada zemlja pod udarci topov, kjer beže matere in otroci iz tihih domov, kjer vlada samo trpljenje, beda, smrt. In v tem je bila nevarnost, za knjigo, kajti to je tista bolest, ki smo ji vsi zamažali izraza. In ravno to, da je pisateljica to

bolest izrazila v polni meri in da je našla pot v boljši srečnejši svet, daje delu stalno veliko vrednost. Vem, da ne pojde ta knjiga takoj po svetu v stotisočih izdajah kakor »Ogenj«, da ne bo ležala na vsakem damskem budoarju, kakor »Pisma, ki ga niso došla«, a to ne zato, ker bi si knjiga tega ne zaslužila, ampak zato, ker je izšla iz duše malega naroda. A zato je ta knjiga tem bolj naša. Sicer pa sem prepričan, da ne bo dolgo, da si jo bodo prevedli Čehi in posebno Poljaki, ki bodo v nji imeli gotovo eno najlepših knjig svojega sedanjega trpljenja. Knjiga je pisana hrvaško, a to nas ne moti — upam, da jo bodo čitale naše žene z isto ljubeznijo, s katero je bila pisana. Junakinja romana je sicer Poljakinja, dogodki se vrše na severu od Karpata do Prage — toda pri vsem nehoti mislimo na našo domovino, vse to smo doživeli tudi pri nas in vse, kar se govori o Poljaki, velja mutatis mutandis za nas. Roman je pisan ob času, ko se o dogodkih ob Drini ni smelo govoriti in je bilo komaj mogoče upati, da bomo v doglednem času smeli govoriti o tej veliki bolesti. Tudi slovanska zemlja takrat še ni bila prizorišče onega velikega trpljenja, ki ga je prinesla fronta ob Soči: tako je imela pisateljica več svobode, da je mogla govoriti odkrito in brez strahu.

»Ta roman sem pisala leta 1915. — pravi pisateljica — da bi popisala tokratno razpoloženje za fronto, čustvovanje, bojazen, obup in strah in onemoglo ogorčenje, ki je takrat mučilo naše duše. — Od takrat se je mnogo

izpremenilo. Zrastlo je trpljenje, toda vzrastle so tudi nade. Verujem, da niti en narod ni zamažal prelival svoje krvi. Ne Poljaki — ne mi Jugoslovani.«

Roman je pisan v obliki pisem. Hanka je Poljakinja iz bogate poljske hiše, poročena je z Nemcem Bergom in ima z njim dvoje hčerk. Jadvigo in Staziko. Bila je srečna, na videz srečna, kakor na tisoče žensk, ki se poroče v mladih letih in žive zvesto možu in svojim otrokom. Toda počasi je prihajalo grozno spoznanje — da je ta sreča samoprevara. Hanka se je zanimala za poljsko zgodovino in je pri tem spoznala Kazimira Staszinskega, ki je bil moč velikih duševnih zmognosti. Tudi on je ljubil zgodovino, bil je priljubljen vzgojitelj mladine. Tu je prišlo vojno, Hanka hiti domov, v Krakov — Staszinski mora na vojno. Na potu vidi Hanka prve grozote vojne — beg ljudstva, vrvenje na kolodvorih, naval na vlake. — Doma pride do nasprotstva med njo in možem, kajti on je Nemec, ona je Poljakinja. Otroci so njegovi. Obe hčerki pojdetta v Draždane. Začne se oni veliki beg iz vzhodne Galicije. Grozni prizori dan na dan. Kako krepko in plastično so popisani ti nepopolni prizori trpljenja in bede! Begunci se množe. Tu pride nov udarec. Hanka izve, da je bila varana. Loči se od rodilne in odide v Prago. Tam se posveti človekljubnemu delu, da bi pozabila lastno gorje. Njena mati je ostala v Karpatih — trije bratje so na fronti. Hanka piše svojemu prijatelju Staszinskemu o vseh teh dogodkih o vsem, kar trpi narod in domovina. Vi-

hitevali v varstvo svojega gospodstva. L. 1907 jim je podrl vse nade. Sicer so Nemcem priznali več mandatov, kakor jim po številu gre, toda večino in s tem upliva na upravo so za vedno izgubili. V prvih časih vojne si je Avstrija pomagala s prelomitvijo ustave in s § 14. Nemški poslanci k temu ne samo da so molčali, ampak celo pritrjevali, ko jim je vladar Stürgkhova bila obljubila, da uporabi svojo silo v smislu nemško-centralistične države. Vojna pa je trajala le predolg in pred zmaganostnim pohodom demokracije si stara Avstrija ne bo mogla zaslužiti oči. Nemci naj premišlujejo, ali hočejo še vztrajati na bajki, da je po svoji večini nemška Avstrija nemška država in da Nemčija nadaljuje svojo pobismarkovo politiko, ali pa da spoznajo pomen avstr. države kot posredovalke med zahodom in vzhodom in da uravnavajo svoje stališče napram tej nalogi. Decembarska ustava se je morala spodtakniti na svoji neodkritosti, pa tudi na tem, da je bila usoda Avstrije kot nemške države odločena že l. 1866. Danes Nemci ne stoji več nasproti manjvrednim narodom, ampak prav vsled ustave sklenjenim, narodno-zavednim enotam, ki ne samo da ne pripoznajo dozdavnega gospodstva Nemcev, ampak vznemirjajo nemško jezikovno ozemlje, pri čemer jim dobro služi njih gospodarski razvoj. To se kaže pri Čehih, pa tudi pri Slovencih.

Slovenci so deljeni na kronovine Štajersko, Koroško, Kranjsko in Primorsko. Zahtevajo narodno ujedinenje na samostojnem ozemlju, s to rešitvijo načelno nasprotniki obstoječih historijskih deželnih meja, dočim so štajerski in koroški Nemci kronovinski avtonomisti. Na Štajerskem in Koroškem se obrača politika Slovencev proti Nemštvu, na Kranjskem so neoporni gospodarji deželne uprave, na Primorskem so v boju z Italijani in tvorijo s Srbo-Hrvatci 53 odstotkov prebivalstva. S temi stremijo za zvezo v jugoslovanski državi ter jih v tem stremjenju podpira na eni strani negativna politika Nemcev, na drugi strani hrvaška politika Madžarov. Njihova zveza s Čehi se protivi potrebi, da odstranijo deželne meje in zamore obstajati le, ker jej Nemci ne morejo priti z razkrajajočim sredstvom enotnega nemško-avstrijskega programa. Ako bi tak program postavili, bodisi s tem, da bi bili češki Nemci in nemški Moravani pripravljeni podrediti se deželni voščini, bodisi s tem, da bi štajerski in koroški Nemci hoteli opustiti svoje gospodstvo nad Slovenci, bi bila slovensko-češko zavezništvo kmalu razbito. Nemci slutijo, da se to nevdružne razmere, ki morajo vesti do razpada države, vendar se ne morejo odločiti, da bi iz razvoja zadnjega pol stoletja napravili sklep in priznali oficijelno, da sestoji država iz osmero narodov in da niti na znotraj niti na zunaj ne more nastopiti in veljati kot nemško državno bitje. Ob tem pa jim pogled kaži se politika države od Bismarckovega odhoda sem, ki je srečno dovela do splendit izolation in od tega, da je ves svet vstal proti Nemčiji. Nemška politika zadnjih desetletij je veriga neuspehov, porazov, ponižanj in razočaranj nad.

Vojna je vse preobrnila in stavila nemškemu Avstrijcem zadnjikrat vprašanje avstrijskega problema. Na njih je, bodo li je razumeli. Vseslovanske misli se jim ni treba več bati. Ta je razdrobljena. Poleg demokratično-federalistične Rusije pa je absolutistična-centralistična Avstro-Ogrska nemogoča, pa tudi nepotrebnost. V bodoče bodo države obstajale na volji svojih narodov, ali pa ne bodo obstajale, kakale povestice kaže na samoodlobo narodov. Pride smrtno gotovo, kakor tudi demo-

kratizacija osrednjih vlasti. Demokracija pa je v Avstriji brez avtonomije nemogoča. Avstrija ne potrebuje centralistične ustave ob zatajivosti svojih narodov, ampak priznanje je teh ob centralni upravi zadev, ki so vsem skupne. Ureditev razmer v Avstriji v smislu avtonomije brez narodnostnih omejitev in izgub ni mogoča, to pa velja za vse narode. Načelo nasilnih aneksij z raznarodovanjem drugorodnih duš in ozemelj se mora vsestransko opustiti, ako naj pride država do miru. Linški program prepušča z odločitvijo Galicije, Dalmacije, Bukovine 262.046 Nemcev svoji usodi. Tako pomanjšana domovina bi še vedno ne postala nemška država. Tu bi ostalo okroglo 97 milijonov Nemcev, 64 milijone Čehov, 13 mil. Slovencev, 750.000 Italijanov, 259.000 Poljakov, 173.000 Srbo-Hrvatov, 5000 Rusinov in 1000 Rumunov, torej približno 9 milijonov Nemcev.

Alpski Nemci se upirajo narodni avtonomiji, češ, da bi bila stara Avstrija in s tem nemštvo Evrope odrezano od Adrije in bi avtonomija pomenjala prvi korak na potu za ustanovitve samostojne države. To slednje more biti pravilno, ni pa, da bi moralo biti, pa bi tudi ne bilo opasno, ako bi samostojna (jugoslovanska) država bila v zavezništvu z monarhijo. Ustanovitve samostojnih držav zavisi od vrste ugodnih okoliščin, bistvena zahteva so duševni predpogoji v dotičnem ozemlju. Ni sporno, da so ti že danes podani in sicer ne nazadnje vsled avstrijske in ogrske agrarne in narodnostne politike. Mogoče je, da notranja nasprotstva (?) med Slovenci in Srbo-Hrvatci končno preprečijo zaželeno kulturno in politično združenje obeh narodov, mogoče pa tudi, da bode država sama hotela združitev srbo-hrvaških ozemelj, da bi privlačno silo za združenje vseh Srbo-Hrvatov prenesli v monarhijo. Vsekakor bo duševno razpoloženje za ločitev tem manjše, čim bolj se Avstro-Ogrski posreči, da zainteresuje jugoslovanstvo na znotraj, torej brez sile na združitvi z zahodom.

Pomen Trsta in Adrije za Nemštvo se precejnjuje. Oceniti ga je le kot avstrijski interes, temu za dočča, ako je Trst državna trgovska luka. To bi ostala tudi, če bi se Kranjska povečala v svrhu avtonomne združitve Slovencev. Trst bi bil za nas izgubljen le tedaj, ako bi padel pod italijansko gospodstvo ali pa ako postane med Alpami in Adrijo ležeče jugoslovansko ozemlje samostojno gospodarsko ozemlje z lastno politiko. Vsa sredstva, ki se ponujajo, da bi Trst pridobili za Nemštvo, so puhla. Edino sredstvo, ki pa je nemogoče, bi bilo, vse ozemlje južno Karavank evakuirati in z Nemci kolonizirati. To ni izvedljivo.

V kateri smeri naj gre avtonomija? Vzdržati je obče gospodarsko ozemlje. Ustava mora pripoznati narode na podlagi državnno- osnovnih zakonov. Ti narodi morajo biti nositelji pravic in dolžnosti. Uprava mora biti tako zamišljena, da vsa dosežanja sporna vprašanja moči končno veljavno uredi po načelu, da opročča vse narode ob enakih pravicah in dolžnostih političnega zatiranja in raznarodovanja po drugem narodu ter da jih na njihovem ozemlju napravi za nositelje uprave. V ta namen je državo razdeliti v narodnostna kolikor mogoče enotna ozemlja, ki na njih temeljita uprava in pravosodstvo. V mejah tega ozemlja imel vsak narod možnost, da se narodnostno izživi. Izvrševanje političnih pravic naj zavisi od priпадnosti k dotičnemu narodu. Tuierodci naj ni nžvaljo le politično pravico gostov. Predvsem je treba ugotoviti, kdo nriada temu, kdo onemu narodu. Značilno za Avstrijo je, da se to še ni zredilo. Država se je skrbno ogibala, da bi videla narode, to ji je postala

le usodepolno in ni drugega sredstva za izločenje, nego načelo: nazaj k naravi, nazaj k rodnemu ljudstvu, ki na njem posameznik visi s nerazrušnimi vezmi!

To so v kratkih potezih misli posl. Lodgmana, ki jim ni treba komentiranja. V bistvu povedo isto, kar smo mi že tolikrat naglašali, pred in po svoji deklaraciji od 30. maja 1917. Bili smo zato celo veleizdajalci. V zadoščenje nam je, da je pošten Nemec odkril svoje misli, Nemec, ki od njega vendar nihče trdil ne bo, da mu je te misli importirala ententa. Vemo, da tako mislijo mnogi Nemci. Kadar bodo te svoje misli tako iskreno iznesli, kakor je to storil posl. Lodgman, pridemo v medsebojnim razumevanju za velik korak dalje. Ne malo pa je k tej evoluciji nemških duhov pripomoglo naše dosledno in odločno postopanje od majniške deklaracije sem. Dr. R.

Kdo je kriv vojne?

Senzacionalna politična afera na Nemškem.

Na Nemškem imajo sedaj veliko politično afero, ki dviga mnogo prahu in povzroča v javnosti razburjenje debate. Bivši nemški veleposlanik v Londonu knez Lichnowsky je l. 1916. napisal spomenico o utiših in dogodkih burnih in usodnih dni pred izbruhom vojne. Ta spomenica napisana kot tajni dokument za rodbinski arhiv kneže rodbine je prišla po čudnem naključju v nepravne roke in je naenkrat v Stockholmu v tisočih in tisočih izvodih zagledala beli dan. V vseh mogočih jezikih jo razširja ententa kot dokumentarni dokaz, da je Nemčija vojno namenoma izzvala in da je torej Nemčija zakrivila strahovito svetovno katastrofo. Sodba, ki jo izreka knez Lichnowsky o nemški diplomaciji in o dunajski politiki navidezno podpira to trditve in je vsekakor nekaj povsem izrednega in lahko rečemo največja diplomatska senzacija sedanje vojne. Nemski listi objavljajo sedaj posamezne odlomke iz spomenice kneza Lichnowskega, iz katerih podajemo tudi mi v naslednjem nekaj najbolj zanimivih izjavaj:

O stališču Anglije pravi knez Lichnowsky: Kmalu potem, ko sem prišel v London, sem se prepiral, da bi nas Angliji napadli ali da bi tudi le podpirali kak napad na nas; pač pa da bodo Angliji, napade kar hoče, Francoze podpirali (če jih napademo).

Vsed najvišjega povelja sem odpotoval koncem meseca junija v Kiel. Na krovu Meteorja smo izvedeli

o smrti nadvojvode prestolonaslednika.

Njegovo Veličanstvo je obžalovalo, ker visokega gospoda ni mogel za svoje ideje pridobiti. Ne vem, če so se že v Kopništvu dogovorili o načrtu aktivne politike proti Srbiji. Na krovu Meteorja se je kot gost cesarja nahajal tudi avstrijski aristokrat grof Feliks Thun. Nahajal se je ves čas bolan v svoji kabini. Ko pa je dospela vest o prestolonaslednikovi smrti, je bil naenkrat zdrav. Ozdravil ga je strah ali veselje. Pozneje sem mogel konstatirati, da je pri avstrijskih aristokratih občutek olajšanja prevladoval druge občutke. Ker nisem o dunajskih razmerah in predlogih poučen, dogodkom nisem pripisoval daleko sežne važnosti. Ko sem prišel v Berlin, sem govoril s kanclerjem. Rekel sem mu, da o zunanjem položaju zelo zadovoljno sodim, ker je naše razmerje z Anglijo tako dobro, kakor že dolgo ne. Tudi v Franciji je vladalo pacifiistično ministrstvo. Gospod pl. Bethmann-Hollweg ni bil tako optimističen, kakor jaz; pritoževal se je, da se Rusija oborožuje. Pomirjeval sem ga, posebnim sem povdarjal, da Rusija nima nikakega interesa nas napasti in da bi takega napada Angliji in Francozi nikdar ne podpirali, ker želijo obe deželi miru. Šel sem nato h gospodu dr. Zimmermannu, ki je zastopal pl. Jagova. Povedal mi je, da sestavlja Rusija armado 900.000 mož. Iz njegovih besed sem spoznal, da je nevoljen na Rusijo, ki nam povsod zavira pot: šlo je za trgovsko-politične težkoče. Seveda mi niso povedali, da

sli general pl. Moltke na vojno;

izvedel sem pa, da so gospoda pl. Tschirskija ukorili, ker je na Dunaju svetoval, naj nastopajo nasproti Srbiji z merno. Ko sem se vračal iz Šlezije v London, sem ostal v Berlinu le nekaj ur. Slišal sem, da namerava Avstrija nastopiti proti Srbiji, ker namerava napraviti konec nevzdržljivim razmeram. Pozneje sem izvedel, da so pri odločnem razgovoru 5. julija v Potsdamu vse navzoče osebnosti brezpogojno pritrile dunajskim predlogom, in sicer z dostavkom, da ne bo čisto nič škodovalo, če nastane za to vojna z Rusijo. Tako je vsaj zapisano v zapisniku, katerega so poslali grofu Mensdorfu v London. Kmalu nato je šel državni tajnik Jagov na Dunaj, kjer sta se z grofom Berchtoldom o vsem dogovorila. Nujno sem svaril proti ekspediciji. Svaril sem pa tudi proti celemu načrtu, o katerem sem rekel, da je pustolovski in nevaren: prošil sem, naj priporočajo Avstrijcem zmernost, ker nisem verjel, da bi se bil moral konflikt lokalizirati. Gospod Jagov mi je odgovoril, da Rusija zdaj ni pripravljena. Rotnati bodo, a čim trdneje držijo z Avstrijo, tem bolj se bo Rusija umikala. Avstrija nam še itak očita, da smo mi, zato se ne smemo skrivati. V Rusiji narašča sovražstvo proti Nemčiji, zato moramo več tvegati.

Z ozirom na stališče, ki se je, kakor sem pozneje izvedel, naslanjalo na poročilo grofa Pourtalesa, češ, da se Rusija, naj pride kar hoče, ne bo ganila, vsled česar

smo grofa Berchtolda spodbujali,

naj kar mogoče energično nastopa, sem ugal, da nas reši aneksijsko nasredovanje; vedel sem namreč, da bi sir Edward umoril v Petrogradu svoj voliv v prid miru. Ker sva bila prijatelja, sem ministra zaupno naprosil, naj svetuje Rusiji zmernost, če bo, kakor vse kaže, Avstrija od Srbije zahtevala zadoščenja. Anglesko časopisje je pisalo prvotno mirno, Avstrijcem prijazno; polnoma so se na vedno bolj množili glasovi, ki so napovedali, da se sme le zločin kaznovati, a v politične namene se ne sme izrabiti. Avstrijo so posiljali, naj ostane smerna.

Ko je izšel ultimatum

so ga vsi organi obsojali; izjemo je delal le Standard, kateremu se vedno slabo godi in so ga avstrijski agenti plačevali. Vas svet je umeval, da pomenja vojno, in sicer svetovno vojno.

Sliši sem predvsem na to, naj se kolikor mogoče prijazno Srbiji odgovori, ker se z ozirom na stališče Rusije ni moglo več dvomiti o resnihi položaja. Srbski odgovor je odgovarjal angleškim stremljenjem. Pašič je v resnici vse sprejel, le dveh točk ne, o katerih je izjavil, da je pripravljen se pogajati. Če bi bili Rusija in Anglija hoteli nas napasti, bi bil zadoščal le migljaj v Belgrad; na nečuvno noto bi ne bili odgovorili.

Sir Edward Grey je skupno z menoj prebral srbski odgovor; opozarjal je na koncilijar na stališče belgradske vlade. Posvetovali smo se o posredovalnem predlogu, po katerem bi bili lahko obe stranki obe točki sprejeli. Pod njegovim predstvom smo zborovali Cambon, markiz Imperiali in jaz; lahko bi se bila našla sprejemljiva oblika v spornih točkah. V eni ali v dveh sejah bi se bilo pri dobri volji vse rešilo; če bi se bil angleški predlog sprejel, bi bila napetost ponehala. Nujno sem se zavzemal zanj, ker nastane sicer svetovna vojna, v kateri bi lahko

vse izgubili, a ničesar pridobili.

Zamanj! Ne sklada se z dostojanstvom Avstrije; v srbsko zadevo se ne namerava vmešavati; prepuščamo jo našim zavetnikom; vplivam naj na to, da se bo spor lokaliziral. Seveda bi bilo zadoščalo, če bi bili v Berlinu le namignili, naj se grof Berchtold zadovolji z diplomatskim uspehom in pomiri s srbskim odgovorom, a namignili niso. Nasprotno: silili so na vojno.

Ko smo odklonili, je sir Grey nas naprosil, naj predlagamo kaj.

Mi smo vztrajali na vojni.

Druga mi nismo odgovarjali, kakor da kaže Avstrija velikansko naklonjenost, ker ne namerava nič ozemlja pridobiti. Sir Edward Grey je upravičeno opozarjal, da se lahko tudi brez osvojitve ozemlja dežela lahko poniža v vazala, takega ponižanja bi pa Rusija ne trpela. Vedno bolj se je utrjeval vtis, da hočemo brezpogojno vojno; drugače ni bilo mogoče umevati našega stališča v vprašanju, pri katerem naravnost nismo bili prizadeji.

Vroče prošnje in določne izjave gospoda Sazonova, pozneje naravnost poniževalne carjeve brzojavke, ponovni predlogi sira Edwarda, svarihi markiza di San Giuliana, nujni moji sveti: vse ni nič pomagalo. V Berlinu so vztrajali pri mnemju, da se mora Srbija masakrirati.

Dne 29. julija je sklenil sir Grey, da izda znanost svarilo. Dogodki so se kupčili. Ko je na koncu koncev Berchtold prišel odnehati, smo na rusko mobilizacijo, ko se je Rusija prej cel teden zaman pogajala in čakala, odgovorili z ultimatom in z vojno napovedjo.

Kdo je kriv?

Mi smo, kar dokazujejo uradne objave, česar ne ovirje tudi naša bela knjiga, ki nas že sama vsled svoje pomanjkljivosti in izgrozi težko obremenjuje.

1. grof Berchtold so osokolili, da je napadel Srbijo, dasi nemške koristi niso bile prizadete, četudi smo morali dobro poznati nevarnost svetovne vojne. Čisto vseeno je, če nam je bilo besedilo ultimata znano ali ne.

2. med 23. in 30. julijem 1914 smo, ko je gospod Sazonov odločno izjavil, da ne more trpeti napada na Srbijo, odklonili angleške pravne predloge, dasi je Srbija vsled ruskega in angleškega pritiska sprejela skoraj cel ultimatum, če tudi bi se bili o obeh spornih točkah lahko sporazumeli in je bil grof Berchtold celo pripravljen, da se z odgovorom Srbije zadovolji.

3. dne 30. julija, ko bi se bil grof Berchtold rad prilagodil razmeram so, če tudi Avstrijo nismo napadli, le za to ker je Rusija mobilizirala, odposlali ultimatum v Petrograd in 31. julija napovedali Rusiji vojno, dasi je zastavil vojni minister svojo hesedo, da ne bo noben mož korakal, dokler se še pogajajo: možnost mirne poravnave so torej popolnoma uničili!

Ne smemo se zato čuditi, da nas z ozirom na ta dejstva vse kulturni svet dolži, da smo samo mi zakrivali svetovno vojno.

Kaj porečejo sovražniki.

Ali ni popolnoma razumljivo, če sovražniki izjavljajo, da ne bodo mirovali pred, predno ne uničijo sistema, ki tvori trajno ogrožanje naših sosedov. Sicer bi se bilo našim sovražnikom bati, da morajo v par letih zopet poseči po orožju in varovati svoje provincije proti nasilnemu pohodu in uničevanju mest in vasl. Ali nimajo prav oni, ki so prorokovali, da obvlada duh Treitschkega in Bernhardija nemški narod in da Nemci slave vojno kot smoter na sebi ter je ne smatrajo nikakor za škodljivo? Ali nimajo prav oni, ki pravijo, da pri nas še vedno vlada fevdalni stan vitezov in junkerjev, torej vojna kasta, ne pa meščanski žentelman in da navdaja ljubezen do menzure, ki živi v akademski mladini tudi one, ki vodijo usodo naroda? Militarizem, ki je pri nas pravzaprav šola naroda in instrument politike, pretvarja politiko v instrument vojaške sile. Tako mislilo naših sovražnikov in tako morajo misliti, če vidijo, da vladajo klub kapitalisti in industrialci in klub socialistični organizaciji, kakor pravi Friderik Nietzsche še vedno mrtvi med živimi. Glavni sovražni vojni cilj demokracizacija Nemčije se bo uresničila.

Bodočnost Nemčije.

Danes po dvehletnem boju ne more biti več dvoma, da ne smemo več računati na brezpogojno zmago nad Rusi, Angleži, Francozi, Italijani, Romuni in Amerikanci in da ne smemo misliti, da bomo svoje sovražnike strli. Do kompromisnega miru pa pridemo samo na podlagi, da oumistimo zasedene pokrajine, katerih posest pomeni za nas poleg teža breme in oslabilen ter nevarnost novih vojen. Že iz tega vidiva je zavržati polski načrt ravnatoka kakor vsako posezanje v helistične pravice, ali moreniti aneksijskih državljancev, da niti ne govorim o blaznem načrtu vojne podmorjskih čolnov. Naša bodočnost leži na vodi. To je pravilno, torej ne leži na Poljskem, v Belgiji, na Francoškem in v Srbiji.

Trozvezna politika je povratek v preteklost.

trozvezna politika pomeni, da ne gledamo v bodočnost, da tilčimo v imperijalizmu in

svetovni politiki. Srednja Evropa, to je srednji vek, železnica Berlin - Bagdad je zagata in ni pot v prostor, ni pot k neomejeni možnosti in najmanj pot do svetovne misli nemškega naroda. Nisem nasprotnik Avstrije ali Ogrske, ali Italije in Srbije, ali katerekoli druge države, marveč sem nasprotnik trozvezne politike, ki nas mora spraviti s pota do naših ciljev in na pot kontinentalne politike ter s njo jadrno navzdol. Trozvezna politika ni bila nemška, marveč je cesarsko in kraljevo hišna politika. Avstriji so se navadili na to, da smatrajo zvezo kot zaščito, pod katero smejo poljubno delati izlete na vzhod.

Anglež bo vladal na svetu?

In kakšen izhod borbe narodov smemo pričakovati? Zedinjene države v Afriki bodo angleške, kakor so angleške Zedinjene države v Ameriki, Avstraliji in Oceaniji. In latinske države v Evropi bodo stopile, kakor sem povedal že pred leti, v isto razmerje do angleškega kraljevstva, kakor latinske sestre v Ameriki napram Zedinjenim državam Anglo - Saksonec bo vladal nad njimi. Vsled vojne izmognana Francoska se bo le še tesneje naslonila na Anglijo. Dolgo se tudi Španka ne bo upirala. In v Aziji se bosta razširila Rus in Japonec, oba si bosta ohranila svoj značaj. Jug Azije pa bo ostal Angležem. Svet bo last Anglijo - Saksonec, Rusov in Japoncev in Nemec bo ostal sam z Avstrijo in Ogrsko. Njegova moč bo moč misli in trgovine, ne pa moč birokratov in volakov. Nemec je nastopil prepozno in zadnja možnost, da popravil zamuleno, da ustanovi kolonialno državo, je uničila svetovna vojna. Mi ne bomo izpodrinili sinov Jawesa, program velikega Rhodesa se bo izpolnil, ki vidi v razširjenju Britanije, v britanskem imperijalizmu blagor človeštva.

Tu regere imperio populos Romanos, memento.

Hac tibi erunt artes; pacisque imponere morem.

parcere subjectis et debellare superbos.

(Vladar boš nad narodi v rimski državi, tvoja umetnost bo: izsiliti mirovne občeje, prizanašati podvrženim in razorožiti prevzetne.)

O spomenici kneza Lichnowskega je razpravljala dne 16. marca glavni odsek nemškega državnega zbora. Podkancler von Payer je prebral pismo kneza Lichnowskega državnemu kanclerju Hertlingu, v katerem se Lichnowsky pritožuje, da so se njegova strogo zaupna privatna poročila prinesla v javnost ter da je prišlo na ta način do škandala. Podkancler je nadalje izjavil, da je podal knez medtem svojo demisijsko, da gotovo ni imel slabega namena, marveč, da je šlo le za nepravilnost. Vsled tega se ne bo nadalje postopalo proti knezu Lichnowskemu. Podkancler se bavi nato s posameznimi trditvami kneza Lichnowskega o dogodkih v zadnjih mesecih pred izbruhom vojne. Pri tem je naglašal podkancler, da je knez Lichnowsky daleč precejneval svoje lastne zasluge in da je naravnost obžaloval tuje diplomate, zlasti angleške, nasprotno pa nastopal z nekako mrzno proti nemškimi državnikom. Posledica tega je bila, da je knez videl ravno v najboljših sovražnikih Nemčije njene najboljšje prijatelje. To pa zato, ker je bil sam ž njimi v prijateljskih stikih. Lichnowsky je zastopal mnenje, da bi bila mogoča Nemčija kljub umoru prestolonaslednika vplivati na Avstro - Ogrsko ter doseči, da se vzdrži mir, če bi bila Nemčija le hotela primerno se ozirati na miroljubnost Angleške. Od Rusije bi bilo komaj pričakovati, da bo volja stopila. Kako napačna je bila njegova politika, dokazuje Suhomlinov proces. Dejstva, ki jih navaja Lichnowsky, so večkrat v nasprotju z objektivno resnico. Tako ni res, da Nemčija ni hotela poskusiti premagati srbske krize potem konference. Tudi ni res, da bi bila Nemčija odgovorila na rusko demobilizacijo z vojno napovedjo in da bi bila odklonila posredovanje Anglije. Namen spomenice je ta, pokazati, koliko bošio politiko bi bil vodil nasec. Spomenica bi lahko napravila veliko škodo, historične vrednosti pa nima nobene. Nato se je bavil podkancler tudi z okrožnico nekega v Švici živečega dr. Mihlena, ki privede, da je kot ravnatelj Kruppovih zavodov polet 1914 prisostvoval konferencam, iz katerih izhaja, da Nemčija ni hotela miru. To okrožnico je izdal na živih bolan človek ter vse skunjal nima prav nobenega pomena. V debati so skoro vsi govorniki izjavili, da spomenici Lichnowskega ne pripisujejo nobenega pomena in da jo obsojajo. Nemška diplomacija naj se reformira. Na tozadevna vprašanja je izjavil podkancler, da kazen-spravno postopanje proti knezu Lichnowskemu ne bi imelo nobenega uspeha, disciplinarno postopanje pa ne pride v poštev, ker je sedaj izstopil iz diplomatske službe.

Iz pisma kneza Lichnowskega državnemu kanclerju grofu Hertlingu je tudi razvidno, na kak način je prišla njegova spomenica v javnost. Knez Lichnowsky je svoj spis poslal nekaterim političnim prijateljem, eden izmed teh pa ga je dal nekemu častniku generalnega štaba, ki je spis razmnožil in ga razposlal raznim svojim znancom. Ko je nemška vlada izvedela, kaj se je zgodilo, je z vsemi sredstvi skušala dobiti razposlane izzode tega spisa v svoje roke. Toda bilo je prepozno. Spis je medtem ušel v inozemstvo in tudi na Nemškem so ga začeli tajno razširjati kot posebno brošuro. Nemško časopisje ne zanika, da bo spis na sovražno in nevarno inozemstvo deloval skrajno neugodno. Taktika nemških listov pa tudi voditeljev nemških strank pa stremi na to, postaviti kneza Lichnowskega v luč prenapetega in domišljavega diplomata, ki je hotel s svojo spomenico si napisati spravevalo, da bi vojna ne bila izbruhnila, če bi bil on vodil nemško politiko. Ta metoda je seveda nekam čudna, ker je knez Lichnowsky do zadnjega slovel kot eden najbistrebnejših nemških diplomatov in je bil po padcu von Bethmann - Hollwega, kakor je povedal poslanec Müller v nemškem državnem zboru, eden najresnejših kandidata za portfelj državnega kanclerja. Z pravico v glavnem odseku nemškega državnega zbora zadeva nikakor ni poljasnina, ker so se vlada in stranke, vstevši oficijalne socialiste, čim največ izogibale stvarnih konstatacij spomenice ter so predlog neodvisnega socialista Haaseja, ki je zahteval, da naj državni kancler predloži ves, na poročila kneza Lichnowskega se nanašajoči uradni material, odklonile. Interesantno podrobnost pripoveduje Berliner Tagblatt: Častnik, ki je prvi razmnožil spomenice kneza Lichnowskega, je član stare aristokratske rodbine, vitez železnega križa I. razreda, ki je v vojni postal pacifist in je

dimo vse trpljenje žene, matere, sestre, zaročenke. Trpljenje se množi. Mati umrje v Karpatih: zblaznela je pri mislih na svoje sinove, ki jih je iskala po svetu. Najmlajši brat Jan je ranjen: pripeljejo ga v Prago, kjer umira v grozih bolečinah v rokah svoje sestre. Hanka se posveti delu za otroke. Vse njeno življenje je posvečeno veliki ljubezni do Staszinskega, in delu za nesrečne, pregnane, zapuščene, obupane. V svojih pismih govori o sedanjosti in bodočnosti. Koliko krasnega je v teh pismih. Zdi se nam, da so v njih razrešena vsa vprašanja, ki so se pred nami pojavila v tej vojni.

»Kje ste, prijatelji? Kje naj vas iščejo moje misli,« piše Hanka... »Kateri narod je tako nesrečen, kakor moj narod! Usoda ga je vrgla med vstok in zapad in najmočnejše države se bifejo za njegovo telo. Dolgo že niso to naša ta tla in nikoli več ne bodo. Eden obljublja nekaj, drugi več — a vsega nihče. »Trije cesarji vladajo nad našim poljskim narodom — kateri nam ukazuje in piše v našem jeziku?« Hanka piše o plemstvu in narodu, o napakah preteklosti, o novem življenju. Prijatelj dr. Wronski ji govori o Srbiji, o nas na jugu. Wronski je pesimist. Samo veliki narodi bodo živeli. Toda Hanka dela, rešuje otroke, dviga življenje iz propada.

»Prijatelji, ali morete verovati vse to? Od severa do juga, od vzhoda do zapada je danes Evropa oborožena z najgroznejšim orožjem. Germani, Slovani, Romani — vse se bori, kolje, ubija. Vgo svojo staro civilizacijo je po-

stavila Evropa v službo vojne. Učenjaki so dali svoje iznajdbe, socialisti svojo organizirano večino, tovarnarji svoje tvornice, banke svoj denar, duhovniki svoje prižnice, možje svoje mislice, žene svoje usmiljenost.

In kultura?

Da, to je knjiga o vojni, knjiga, kakoršno smo si želeli. To je protest žene proti barbarstvu, ki uničuje domače ognjišče, srečo, mir, blagostanje. To je protest v imenu človeštva, krščanstva, kulture. To je knjiga, ki govori v imenu milijonov.

Matica Hrvatska je nagradila knjigo z Buharovičevno nagrado za l. 1916. To je Matici prav tako v čast, kakor pisateljici. Brez dvoma je najboljša Zofkino delo. Knjiga je časovna. — Toda ker je pisana iz onega globokega prepričanja in spoznanja, ki ga nam prinaša zrelo življenje sedanjih let, bo ohranila stalno vrednost.

»Zdi se mi, da najlepši stvari človek nikoli ne napiše,« mi je rekla nekoč Zofka. Vem, da to še pride. Zofka je danes svoji domovini bliže nego ji je bila kdaj poprej. Danes je to naša — Hanka. Treba je bilo dolgo poti skozi svet, da smo spoznali vse to, kar nam je ležalo prikrito v naši zemlji. Treba je bilo viharja, da se je pokazal ta gorski cvet v svoji krasoti. A za sedaj nam ni mogla dati knjige, ki bi v nji sedanjemu svetu bolje predstavila sebe in nas. Moremo biti ponosni, da je slovenska žena povedala to, kar je čutil vsak kulturn človek in da je to podano v obliki, ki daje knjigi stalno umetniško vrednost. Dr. Iv. Lah.

spomenico namenoma razmnožil, prepričan, da stori zaslužno dejanje.

Dunaj, 22. marca. V svoji spomenici navaja knez Lichnowsky tudi konferenco v Potsdamu dne 5. julija 1914 — o kateri se je kot o odločilnem kronskem svetu že svoj čas mnogo govorilo — in o protokolu, ki ga je dobil iz te konference londonski avstrijski poslanik grof Mensdorff. Očividno se zatrjuje, da se ta usodna konferenca ni nikdar vršila in da tudi o njej ni nobenega protokola.

Odločilna bitka na zapadu.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berolin, 22. marca. (Koresp. urad.) Zapadno bojišče. Armadni skupini prestolonaslednika Ruperta Bavarskega in nemškega prestolonaslednika. Ostende smo obstreljevali z morske strani. V belgijski in francoski Flandriji je trajal močan ognjeni boj. Mnogokrat so vdrl izvidni oddelki v sovražne črte. Od jugovzhodnega Arasa do La Fere smo napadli angleške pozicije. Po močnem ognjenem učinku artiljerije in minometov je juršala naša infanterija na širokih odsekih in vzel povsodi prve sovražne črte. Med La Fere in Soissonsom na obeh straneh Reimsa in v Champagni se je ognjeni boj ojačil. Juršajoči oddelki so privedli vjetnikov na mnogih odsekih. — Armadna skupina v Gallwitzu in vojskove Albrehta. Naša artiljerija je nadaljevala razdevanje sovražnih infanterijskih pozicij in baterij pred Verdunom. Tudi na lotarinski fronti se je artiljerijsko delovanje mnogokrat stopnjevalo. — Z drugih bojišč nič novega. — v. L.

NEMSKO VEČERNO POROČILO.

Berolin, 22. marca. (Kor. urad.) Nadaljeval svoj napad smo razširili uspehe včerajšnjega dneva v bojih nad Arrasom in La Fere. Dosedaj so poročali o 16.000 vjetih in 200 vzetih topovih. Pred Verdunom je ostalo streljanje ojačeno. — Z ostalih bojišč ničesar novega.

FRANCOSKO URADNO POROČILO.

20. marca popoldne. Precej hudo nemško artiljerijsko delovanje v Champagni, na desnem bregu Moze in v Woeyru. Po litem obstreljevanju so napravili Nemci na desni fronti točkane infanterijske napade, niso pa dosegli nikakega rezultata. Severo - vzhodno Reimsa je bil nemški nenadni sunek z lahkoto ustavljen. Na odseku Souainsem so poskusili Nemci trikrat doseči francoske črte, morali pa so se pod hudim francoskim ognjem umakniti po resnih izgubah. V Lotaringiji je izval močan nemški napad na francoske pozicije južno Avancourta hud boj moža proti možu. Francoske čete so ostale zmagovalke in so vrgle Nemce nazaj in jih nekaj vjelo. Na francoski strani je bil izvršen sunek v nemške črte vzhodno Suippa.

20. marca zvečer. Od časa do časa artiljerijsko delovanje med Mozo in Aisno, kakor tudi v Champagni, precej lito na desnem bregu Moze in ob Parroyskem gozdu. V Woeyru, ob Bois Brule so Nemci danes silno napadli naše pozicije. Po živahnem boju so vrgle naše čete posamezne sovražne oddelke, katerim se je bilo posrečilo, vstati se v nekaterih naših izpostavljenih delih jarkov, zopet ven. Po dodatnih poročilih sta napravila sovražni napad v pokrajini Souaina davi dva napadna bataliona, ki sta utrpela s težkimi izgubami popoln neuspeh.

London, 21. marca. (Kor. ur.) Poročevalec Reuterjevega urada na angleški fronti poročlja zvečer: Zdi se, da so Nemci, podprti od močne artiljerije, s tem, da so vrgli močnejše mase v boj, vdrl v črto med Scarpo in Saint Rumom. Če ne bomo storili potrebnih protikorakov, se bo celotni položaj za trenutno ojačal.

Dunaj, 22. marca. Artiljerijska bitka na zapadu se je od včeraj sem stopnjevala in razširila tudi na flandrsko fronto. Na celi fronti od morja pa do Verduna divjajo silni topovski boji. Do velikih infanterijskih podvzetij je prišlo doselej samo na 70 km široki fronti Arras-La Fere. Tu je prodrla nemška infanterija v prostor Bapaume-Peronne ter zavzela v globini kakih 20 km prve angleške črte. Ta sunek pa še ne odkriva namenov nemškega armadnega vodstva. V sosednem odseku tja do Reimsa vzdržuje nemška artiljerija od ranega jutra bobnajoči ogenj proti avgleško-francoskim črtam. Pri armadni skupini Gallwitz sodelujejo tudi avstro - ogrske baterije. Kakor je razvideti iz prvih dveh dni odločilne bitke na zapadu, se ta bitka ne drži starih načel.

Rotterdam, 22. marca. (Kor. urad.) Vojni poročevalec Reuterjevega urada poroča z zapadne fronte: Po nadvse silnem bombardiranju, ki se je raztezalo južno od Scarpe čez vso fronto, so izvršili Nemci velikopotezen infanterijski napad, ki se je vršil pod zaščito močnega ognja. Dosedaj dospela poročila še ne dajejo jasne slike o sedanjem položaju na zapadni fronti.

Berolin, 22. marca. Generaladjutant baron Ardenne piše v »Berliner Tageblattu«, da bosta centralni državi sedaj zopet nastopili ramo ob ramo, dokazuje poročilo o borbi avstro - ogrske artiljerije nasproti Angležem. Že v prvem vojnem letu je imelo to izborna orožje priliko odklikovati se na zapadnem bojišču.

Berolin, 22. marca. O pripravah na zapadni fronti za veliko ofenzivo piše vojni poročevalec »Berliner Tageblatt«: Odkar je sklenjen mir na vzhodu, vidijo vojaki na zapadni fronti, kako se neprestano zbirajo nove čete. Vojaki pozdravljajo zaveznike z njihovimi veli-

kanskimi topovi. Kakor pokrajine same, se oživlja tudi zrak ter se je številno letalcev podesetilo. Velikanske priprave je čutili pri vsakem lastnem podvzetju in pri vsakem sovražnem napadu. Pod silo našega zapornega ognja cepajo napadalci, naš plin učinkuje z grozo med sovražniki in stori, da utihnejo druga za drugo najmočnejše sovražne baterije.

Amsterdam, 22. marca. Vojni poročevalci francoskih listov konstatirajo, da je nenadni nastop avstro-ogrskih motornih možnarjev na zapadni fronti ne-ljubno presenečil zaveznike, ker niso mogli misliti, da se bo Avstro - Ogrska res udeležila bojev na Francoskem. Učinkovanje možnarjev je strašno ter provzroča povsod paniko. Ententa nima topov, ki bi se le izdaleka dali primerjati avstro - ogrskim možnarjem. Precizija teh topov je nedosegljiva.

Dunaj, 22. marca. Glasom sem dospeh poročil so vdrli Nemci na črti 75 km med Calaisom in Parizom v angleške črte.

Rotterdam, 22. marca. Vojni poročevalec Reuterjevega urada piše o prvem infanterijskem napadu: Po dvournem artiljerijskem obstreljevanju cele fronte so pričeli Nemci z velikim infanterijskim napadom. Pod zaščito dima in zapornega ognja je napadla sovražna infanterija v gostih valovih. Do sedaj sem dospela poročila so brez zveze in zmešana. Artiljerijski dvoboj je zlasti silen v pokrajini pri St. Quentinu in na tamošnjih gorah.

Rotterdam, 22. marca. »Daily Mail« poroča, da imajo Nemci velikansko število topov za pričetek bombardiranja. Obstreljevanje ni trajalo dolgo. Prišlo se je ob 5. zjutraj in je trajalo do 7. Med 9. in 10. popoldne je bil boj na fronti 25 angleških milj splošen. Poročevalec »Daily Chronicle« poroča, da mora poteci več ur, predno bo jasno, koliko so Nemci pridobili tal. Angleške čete se sedaj bore za posest lastne črte, pred vsem pa za prihodnost Anglije in za vse angleško pleme. »Morningpost« poroča, da je nemška vojska južno od Scarpe namerila svoj prvi sunek proti črti v Bapaume, istočasno pa so namerili Nemci svoje napade tudi na angleške jarke zapadno od kanala Escaute.

Rotterdam, 22. marca. Angleški listi cenijo število nemške artiljerije na 60.000 do 62.000 topov, skupno z rezervami.

London, 22. marca. (Kor. urad.) V poslanski zbornici je Bonar Law sporočil o infanterijskem napadu Nemcev na angleško fronto. Napad se je izvršil na fronti nad 80 km in je najsilnejši od početka vojne. Angleški generalni štab in vojni svet v Versailles sta seveda študirala, kaj je treba početi v slučaju napada. Minister je izjavil, da bodo Angliji napad brezpogojno vzdružili.

Schwerin, 22. marca. (Kor. urad.) »Mecklenburgische Nachrichten« poročajo: Princ Henrik XXXVIII. (Reuss ml.), nadporočnik v kirasirskem polku »Königin« (Pomorjani) št. 2. drugi sin umrlega princa Henrika XVIII., je padel v bojih na zapadni fronti.

Nasilje proti Nizozemski.

London, 21. marca. (Kor. urad.) Reuter poroča: V današnji seji poslanske zbornice je sporočil blokadni minister lord Robert Cecil, da so zavezniške vlade sklenile rekvirirati vse nizozemske ladije v zavezniških pristaniščih. Minister je razložil vse pogoje, pod katerimi se bo izvršilo prevzetje.

Newyork, 21. marca. (Kor. urad.) Reuter poroča: Rezervno moštvo vojne mornarice je na ukaz vlade v Washingtonu včeraj zvečer prevzelo 38 nizozemskih ladij. Nizozemski kapitani niso protestirali, ker so bili že par dni pripravljeni na to.

London, 22. marca. Reuter izve, da bo angleška vlada, ker so Zedinjene države odredile rekvizicijo nizozemskih ladij v ameriških pristaniščih, nemudoma storila podobne korake glede nizozemskih ladij v angleških pristaniščih. Nasproti izjavi nizoz. zunanjega ministra, da se zavezniški pripravljajo storiti vse potrebno, da onemogočijo vojniško v nizozemsko kolonije, je naglašati, da se ne bo storilo nič, kar bi onemogočilo nizozemsko kolonialno trgovino. Tako v interesu zaveznikov, kakor v interesu Nizozemske je, da se ta trgovina ohrani.

Haag, 22. marca. Z zanesljivo diplomatične strani poročajo, da je ententa sprejela nizozemske predloge vprašanja oddaje ladij.

Haag, 22. marca. V Wilsonovi proklamaciji povodom zaplenbe nizozemskih ladij, podaja predsednik predvsem obširno poročilo pogojev, ki so trajala že več mesecev. Z nizozemsko ladijsko prostornino so Amerikanci že dolgo računali, kakor sledi iz teh pogojev: le vsled nemških odredov je bila zaplenba dosedaj ovirana.

Haag, 22. marca. V prvi zbornici je sporočil zunanji minister L. Oudon, da je prejel danes zjutraj tudi od washingtonskega poslanika vest, da je vlada Zedinjenih držav sklenila zaplenbo nizozemskih ladij, in da je ta sklep že izveden. Natančno besedilo Wilsonove proklamacije ministru še ni znano. Ta odredba je bila izvršena brez vsake pravice. Glasni protest nizozemske vlade bo našel odziva v obeh zbornicah in v celi državi. Če bo narod prestal preskušnje, ki bodo brez dvoma posledica nasilja, ne bo mogel vladi oditi, da ni storila vsega, kar bi mu moglo te preskušnje prihraniti. — Mnogi govorniki so se pridružili vladnemu protestu.

London, 22. marca. Reuter poroča 21. t. m.: Tu se čuje, da ima vlada namen, včeraj zaplenjene nizozemske ladije oborožiti in kakor hitro mogoče vpeljati v prekmorsko službo. Največ jih bodo vporabljali za prevoz živil v zavezniške dežele. Nekatere ladije bodo, baše določene tudi za prevoz čet.

London, 22. marca. (Reuter.) Spodnja zbornica je odročena do 9. aprila. Washington, 22. marca. (Reuter.) Kapitani večeraj zaplenjenih nizozemskih ladij so se približno vsi enako obnašali. Opozorili so častnike, ki so vršili zaplenbo, na vpise v ladijskem zapisniku, da s protestom oddajo poveljstvo svojih ladij. Zaplenba ladij se je izvršila brez motenja.

Mir med Avstrijo in Finsko.

Stockholm, 22. marca. Iz Vaze je prišlo poročilo, da pride v kratkem do formalnega mirovnega sklepa med Finsko in Avstro - Ogrsko.

Nove razmere na Rumunskem.

Bukarešta, 21. marca. (Kor. urad.) Ministrski predsednik Marghiloman je sestavil svoj kabinet tako-le: Predsedstvo, notranje in začasno domene: Marghiloman; zunanji: Arion; vojna: Herieu; trgovina: Mejsner; pravica: Lobrescu; poduk: Mehedin; pravica: Savlescu. Sedež vlade je v Jassiju. Novi možje pripadajo konservativni stranki.

Bukarešta, 22. marca. Ministrski predsednik Marghiloman se je izrazil v nekem listu o aktualnih vprašanjih: Z ozirom na diskusije, ki so nastale v Jassiju o vprašanju ali je general Avarescu podpisal samo premirje ali preliminarni mir, da o tem ne more biti dvoma.

Podpisan je bil preliminarni mir, čigar določbe so se deloma že izvedle, deloma pa se izvajajo. Glede notranjih reform je menil ministrski predsednik, da še ne pozna natančno novega agrarnega in volilnega zakona, ki ga je vtičala zbornica. Ve pa, da je zakon zelo pomanjkljiv in da ga vsled tega ni mogoče izvesti. Izdelal je sam drug načrt, ki odzovira vsem zahtevam in se bo izvedel. Glede povratka rumunskih beguncev iz Moldavije v zasedene rumunske pokrajine je pripomnil ministrski predsednik, da se bo vračanje pričelo, kakor hitro se bo opustila fronta in se bodo popravile železniške zveze. Preteklo bo sicer še nekaj časa do takrat, v principu pa je vse pripravljeno.

Bukarešta, 22. marca. Zunanji minister Arion je izjavil o svoji nalogi sledeče: Zdaj razmišljam o vseh gospodarskih, političnih in finančnih predlogih, ki so jih stavile osrednje države, da privedem preliminarni mir do končnega miru. Upam, da se posreči doseči za Rumunijo vzprejemljiv in časten mir, ki ne bo nikakor zmanjšal življenjske sile dežele. V zunanji politiki stojimo pred socialnimi vprašanji, ki jih bo treba rešiti v duhu domovine in v soglasju in zaupanju med posameznimi razredi.

Bukarešta, 22. marca. Časopisi poročajo, da bo rumunski parlament razpuščen in razpisane nove volitve.

Bukarešta, 22. marca. General Avarescu prestopi s 1. aprilom v rezervno.

Zeneva, 22. marca. Glasom pariskih poročil je lord Cecil naznanil v sredo v angleški spodnji zbornici, da so z imenovanjem Marghilomana prekinjeni diplomatski odnosi med entento in Rumunijo.

Razne vojne vesti.

NAŠE URADNO POROČILO.

Dunaj, 22. marca. (Koresp. urad.) Ničesar novega. — Šef. gen. štaba.

Z ITALJANSKE FRONTE.

Italijansko bojišče. Iz vojno-poročevaleškega stana dne 22. marca: Tekom zadnjega tedna je bilo obojestransko patrolsko delovanje na posameznih odsekih južno - zapadne fronte živahnije. Tako se je posrečilo dne 18. marca patrulji tiroških strelcev premagati velike planinske težkoče in vdreti v boju z ročnimi granatami v obvladajoče sovražno oporišče v višini skoro 3000 metrov. Ob izlivu Piave je poskusil Italijan dne 19. marca popoldne, ko je razstrelil mino, po močni ognjeni pripravi, prodirati z napadalnimi četami, bil pa je zavrnjen od zadnjega moža kljub močnemu naporu. Zapadno Suganske doline je bilo izvršeno s polnim uspehom podjetje lastnih napadalnih čet. Dne 17. marca je bilo letalsko delovanje zlasti v gorovju radi sopare in oblakov neznatno. Dne 18. marca je poslal sovražnik znatno število letal na izvidno delovanje in je skušal naše lastne letalce na izvidu ovirati, česar pa ni mogel doseči. Ta dan je izgubil ob Pavi dva aparata. Dne 19. marca so izstili naši izvidni letalci jako dobre uspehe kljub najsilnejši sovražni premoči. Ogenj strojnih pušk z nekega vrha je primoral sovražnega letalca, da se je spustil na tla za svojo črto. Dne 20. marca je v gorovju neugodno vreme oviralo izvidno delovanje, ki pa je bilo ob Pavi živahno. Preizkušena skupina nadporočnika Strohshneiderja je proti večeru napadla sovražne pozicije in se je vrnila po najboljšem učinkovanju. Ko se je spuščala na zemljo, kar se je zgodilo ponoči, pa se je ponesrečil smrtno vsled nesrečnega slučaja nadporočnik Strohshneider infant. polka 42, ki je izvršil številna uspešna podjetja in premagal 12 sovražnikov v zračnem boju.

Sovražni letalci nad Bolcanom. Dne 19. marca se je pojavilo nad Bolcanom zopet 5 ali 6 sovražnih letal, pa v taki višini, da se jih je s prostim očesom komaj opazilo. Odblajali ogenj jih je pregnal, da niso vrgla nikakih bomb.

ITALJANSKO URADNO POROČILO.

22. marca. Vzdolž vse fronte je bilo večeraj bojno delovanje živahnije. Sovražne patrulje so bile zapadno doline Concel v Judikarji in pri Gravi (Piava) pogane v beg. Na odseku dolin Frenzella in Brenta je mogel sovražnik oddelek vdreti v eno naših izpostavljenih postojank, ali zadržal ga je naš liti zaporni ogenj in protinapad, kakor se je moral vrniti v svojo pozicijo. V pokrajini severo - vzhodno Grappe smo vjeli nekaj mož. Obe artiljeriji sta ob Pavi lito delovali. Na asijski visoki planoti so sestrelili italijanski in francoski letalci tri nadalnje sovražne aparate in so pridobili

četrted, da se je spustil na tla. Južno Livence je naša artiljerija vžgala en privezni zrakoplov.

VESTI IZ RUSIJE.

Berlin, 22. marca. Kakor izve »Lokalanzeiger« se je pri obisku ljudskega ruskega komisarja za zunanje zadeve v zunanjem uradu pokazalo, da ima Rusija trdno voljo priti do hitrega mira z Nemčijo. Zdi se, da so težkoče, ki so ovirale ratifikacijo, do gotove meje premagane. Ruska vlada je odredila, da se mora vrniti nekako 500 zavlečenih prebivalcev Livlandije in Estonke.

Moskva, 20. marca. Oni člani sovjeta ljudskih komisarjev, ki pripadajo socialno - revolucionarni levici, so odstopili. Tudi gospa Kolontaj in gospa Slapnikova iz delavskega ministristva sta demisijsko izjavili. Vlada pripravlja proglas na narod, v katerem bo razložila vzroke za rekonstrukcijo vladne oblasti. Na odredbo sovjeta ljudskih komisarjev v petrogradski občini bo prevzel Joffe vodstvo zunanjih zadev.

Moskva, 20. marca. (Kor. urad.) V govoru o sedanjem položaju Rusije je izjavil Trocki, da je nujno potrebno ustvariti disciplinirano armado. Rusija je zabredla popolnoma v anarhijo, mora pa zopet pridobiti svojo akcijsko svobodo in zato morajo storiti Rusi vse, da končajo nered.

Grof Forzach v Kijevu.

Kijev, 21. marca. Avstrijsko - ogrski poslanik grof Forzach je dospel včeraj sem s komisijo 35 članov.

Pomorska bitka pri Dunkerquu.

Rotterdam, 22. marca. (Kor. urad.) Uradno se poroča iz Londona: Podadmiral Dover naznanja, da se je vršila zjutraj med 4. in 5. uro na višini Dunkerque bitka med torpednimi lovci. Dva angleška in trije francoski torpedni lovci so se bojevali z večjim številom nemških torpednih lovcev, ki so poprej skoz 10 minut obstreljevali Dunkerque. Podadmiral poroča, da sta bila, kakor se sodi, dva sovražna torpedna lovca potopljena. Preživelo, okoli 30 mož, so sprejeli ladje. Nikak ladja zaveznikov ni bila potopljena. En angleški torpedni lovec, ki je bil poškodovan, je dospel v pristanišče.

Anglija pošlje vojne vjetnike v Ameriko.

Rotterdam, 22. marca. »Times« poročajo, da povzroča prehrana vojnih vjetnikov velike težkoče angleškemu trgu z živilji. Zato je potrebno prepeleti vjetnike v Ameriko. Ker so se skoro vse ladje vrnile v Ameriko le z peskom obtežene, bi prav lahko vzele s seboj tudi vojne vjetnike. Transportni stroški bi bili pri visokih cenah živil kmalu poplačani.

Nemški državni zbor.

Berolin, 22. marca. Nemški državni zbor je sprejel trimesčni računski provizorij v drugem in tretjem branju ter se je nato pričelo tretje branje zakona o novem 15milijardnem vojnem kreditu. Socialni demokrat poslanec Ebert je zahteval ureditev na vzhodu po svobodnem sklepu obojnih narodov. Socialni demokrati bodo glasovali za vojni kredit. Proti vojnemu kreditu bodo glasovali neodvisni socialni demokrati. Nato se je pričelo drugo branje mirovne pogodbe z Rusijo in Finsko. Socialni demokrati, centrum in napredna ljudska stranka so podali izjavo, v kateri pravijo, da zahtevajo od vlade v soglasju z izjavami nemškega državnega kancelarja samoodločbo Litve, Poljske in Kuronske in državno upravo z domačimi civilnimi uradi. Socialni demokrati skupine Scheidemann so podali izjavo, da nočejo motiti sklepa miru z vzhodom, vsled tega se bodo vzdružili glasovanja. Poslanec Gröber (centrum) je zahteval čim hitreje priznanje samoodločbe Litve in rešitev poljskega vprašanja. Konservativci so izrazili v posebnih resoluciji zahtevo, da naj se črtajo iz mirovne pogodbe besede »nobenih odškodnin« oni zahtevajo odškodnine za vojne oškodovance. Prišlo je do živahne kontroverze, v kateri je državni podtahniv von dem Bussche izjavil, da obojne dežele še vedno spadajo pod vrhovno gospodstvo Rusije. Mirovne pogodbe so bile nato sprejete v drugem in tretjem branju. Predsednik je nato zaključil sejo z besedami: Razhajamo se z upanjem, da bodo naši zenižalni vojskovodje približali vojno zmagovitemu koncu, ko se bomo zopet sestali. Nato se je odgodilo zasedanje zbornice do 16. aprila.

Politične vesti.

— Nemški agenti v naših krajih. Iz Celja pišejo: Nemški »Volksrati« so svojo organizacijo v zadnjem času prav izdatno izpopolnili. V vseh večjih krajih imajo nastavljeni svoje zaupnike, ki poslujejo kot informatorji in agitatorji. Ti zaupniki so javnosti večinoma povsem neznani. Tako ima celjski Ambruschitz v Trbovljah gospoda, ki je (seveda) slovenskega rodu, pri tem očividno strupen sovražnik našega naroda. To je tamkajšnji učitelj E. Volc. Gospod Volc hodi prav pogosto v Celje referirat in tukajšnji vsenemški krogi so očividno mnenja, da prav mnogo izve, ker se kot vesel dobrovoljček prav rad giblje tudi v slovenski družbi. Volc je spravi zadnje čase tudi celo vrsto slovenskih otrok v celjske nemške šole. Dosedaj menda niti Trbovljani niso vedeli, kakšnega ptiča imajo med seboj. Pač so se, kakor pripovedujejo v Celju, v zadnjem času dogodile nekatere, za g. Volca neprijetne afere (pregnati so ga iz dveh slovenskih gostiln in v neki tretji ga je eden najhujših nemških radikalcev pri kupici vina opoval kot renegata in glasoval za to, da se Volc vrže čez stopnice), toda s tem gospodom bo treba obračunati še povsem drugače. Kakor smo informirani, je v drugih, zlasti spodnještajerskih industrijskih krajih še več takih tajnikov, zaupnikov nemških »Volksratov«. To gospodu bo treba razkrinkati, da se je

bodejo naši ljudje ogibali kakor smrtnemu grehu. Seveda so ti zaupniki, kakor njihovi gospodje, po večini žalostni renegati.

— Proti jugoslovanski ideji. Pretekli četrtek se je pripeljal v Split nadzvetnik generalne inspekcije državnih železnic na Dunaju Sajka, kateri preiskuje, kdo je podpisal deklaracijo. Vsi, ki so jo podpisali, so mu to povedali hrvaški. Bosensko-hercegovaška deželna vlada je v zmislu § 18. zakona o tisku prepovedala za Bosno in Hercegovino razširjenje lista Jaga, ki izhaja v Osijeku, zagrebškega dnevnika »Glas Slovenaca. Hrvata i Srba« in revije hrvaškega katoliškega dijaštva »Luč«.

— Kaj pravijo v Ameriki o jugoslovanski državi. Srbski poslanik Vesnić se je vrnil v Pariz s svojega ameriškega propagandnega potovanja in izjavil, da je z Wilsonom vse javno mnenje v Zedinjenih državah prepričano, da se mora vojna končati z ustanovitvijo jugoslovanske države, katere naloga bo odpor proti germanskemu osvobodnemu prizadevanju.

— O pomenu zagrebškega sestanka piše glasilo načelnika Jugoslovanskega kluba »Straža« sledeče: V Zagrebu se je pripravljalo koncentracijo vseh naših političnih strank zlasti z ozirom na tako razorane politične razmere v Banovini. Iskalo se je torej, kaj nas vse drži, da moremo delovati skupaj. Take vezi so se hvala Bogu našle in povdarile v komunikaciji. Ni se izdala nobena nova deklaracija, ne program, ni se preklicalo stare deklaracije ali kakega programa, le ugotovilo se je, v kojih točkah smo vsi složni. Te točke so: jedinstvenost naroda Slovencev, Hrvatov in Srbov in zahteva po lastni državnosti na podlagi ideje samoodločbe narodov. Na tej rečimo: »platformi« se nahajajo vse hrvaške stranke in zlasti tudi socialisti v Banovini. Sedaj pa pride diabolus v »Reichsposti« in očita: V deklaraciji pa imate tudi še habsburško žezlo! Res je, in kar »Reichspost« pozablja, deklaracija se pozivlja tudi na hrvaško državno pravo. Ne eno ne drugo ni s tem ovrženo ali preklicano. Že rajni dr. Krek je v izvrstnem članku v »Hrvatski Državi«, ki mimogrede povedano, ni glasilo Jugoslovanskega kluba, dinastično klavzulo razložil kot apel na dinastijo, naj ona vzame v roke naše zedinjenje. Dinastija je visok in važen faktor za sebe. Narod je zopet drug faktor za sebe. Mi se naslanjamo na lastno moč in zahtevamo svojo državnost, tu nastanejo taktične razlike: eni menijo, da je za naše narodno ujedinjenje dobro, če se vedno obenem povdarja dinastijo, drugi pa menijo, da to ni potrebno, ker je že v deklaraciji izraženo. Tako, oziroma podobno, je tudi s hrvatskim državnim pravom: ono ni izključeno z našim programom, ki je širši, a mu tudi ne nasprotuje. Nekateri smatrajo, da kaže, da se ga vedno povdarja v vsaki izjavi, drugi mislijo, da to ni potrebno. — Če se gradi koncentracija, to bo morda razumel celo »Reichspostin« somišljenik, se išče skupne točke programa, glede taktike se običajno ne povdarja tega, kar ne smatrajo vsi za enakopotrebno. Naš program je in ostane isti, a s kom se vezemo za uresničevanje onega, kar nam je skupno, v tem ozirom ne bomo vpraševali pri »Reichsposti« za dovoljenje. Pisanje »Reichsposte« je preračunano za strašljivce. Čim vidi, da se nihče ne zmeni za njeno jadikovanje, brž bo nehala. Zato priporočamo, da naj vsakdo ta najgršiji dunajski list, ki pod krinko katoličanstva hoče v žlici vode utopiti naš narod, vrže z zaničevanjem v kot. — O tej stvari objavlja tudi zagrebški »Agramer Tagblatt« zanimivo pojasnilo. Piše namreč: Z ozirom na tendenciozne vesti o pomenu zagrebške konference smo se obrnili na predsedstvo Jugoslovanskega kluba, da dobimo natančne informacije. Po teh informacijah pri dotičnem sestanku ni bila sklenjena nobena sprememba političnih ciljev Jugoslovanskega kluba in tudi ni bil postavljen noben nov program. Udeležniki sestanka se sploh niso smatrali za kompetentne, da sklepajo, ker jim je za to manjkalo pooblastila strank. Namen sestanka je bil razgovor o složnem delovanju narodnih strank, ki je po splošnem mnenju potrebno. V tem vprašanju so udeležniki soglašali in objavljeni komunikacije je povdarjal potrebo in obseg take koncentracije. O izvršitvi skupne organizacije in o formulaciji skupnega političnega programa bodo narodne stranke, ki soglašajo s to kooperacijo, še le sklepale, in tako kooperacija nikakor ni omejena le na tiste stranke, ki so bile zastopane na zagrebški konferenci. — Informacija »A. T.« je, kakor lahko potrdimo, povsem točna.

— Pred novo krizo na Hrvatskem. »Osječki Jug« javlja, da je usoda sedanje hrvaške vlade toliko kakor zapečatena. V par tednih je računati s spremembo sistema. Koalicija je pri narodu izgubila zaupanje, na zgoraj pa vsako veljavo. Kot novi možje, ki naj poskusijo, ali bi se dala sestaviti nova madžaronska vlada, katero bi podpiral del koalicije, prihajajo v počev bistvi ban Rakotcaj, dr. Šumanović ter bivša ministra Hildeghety in Josipović. Wekerle se hoče za vsako ceno otestiti koalicije. Ako pride na Ogrskem do novih volitev, potem se bodo tudi na Hrvatskem vršile nove volitve, pa ne na podlagi novega volilnega zakona, temveč na podlagi starega. Osješka »Die Dra« poroča še tole: Dogodki na Hrvatskem so izzvali največjo pozornost merodajnih ogrskih krogov, ki so vedno bolj prepričani, da je treba spremeniti politični kurz. Kakor nadalje javljajo hrvaški listi, je bilo v zadnjem času dirganih več madžarskih polkov v Hrvat-

skimi in gorskimi postojankami, mnogo drugih koristnih naprav, vneto literarno delovanje v ilustriranem glasilu »Planinskemu Vestniku«, prubda zanimanja in pravega umevanja planinske ideje: potovanja, kot bistvenega dela izobrazbe ter okrepčavanja zdravja za posameznika kakor tujeskega prometa v narodno-gospodarskem oziru — vse to priča glasno in jasno o smotrenem delu in izborni organizaciji Slovenskega planinskega društva.

Vse to delo, započeto pred 25 leti iz »nič«, a v naših razmerah dovršeno tako kot je bilo o pričetku vojne in kot je sedaj, je uspeh, ki se mu ne moremo dovolj načuditi. Kaj takega zmole je smotrna, železna energija, ki jo vodi prava, nesebična ljubezen do domovine. — In to smo — dolžni v polnem obsegu priznati ob tej priliki letošnjemu jubileju Slov. planinskemu društvu!

Vesti iz primorskih dežel.

Odlikovanje. Ivan Bonetta, poštni podravatelj, je odlikovan z vitežkim križem Fran Josipovega reda za vojno dekoracijo in Viljem Zupel, poštni oficijal, z zlatim zaslužnim križem s krono na traku hrabrosne svetinje.

V pokoi je stopil profesor veronauka na državni realki v Gorici, šolski svetnik Hilarij Zorn in dobil tem povodom vitežki križ Fran Josipovega reda.

Odvetnik dr. H. Tuma je naznanil tržaški odvetniški zbornici, da se preseli v Gorico.

Slovensko gledališče v Trstu zopet oživelo. Posrečilo se je Dramatičnemu društvu v Trstu pridobiti za umevanje in režijo predstav bivšega režiserja ljubljanskega deželnega gledališča g. M. S. Vrizori se v kratkem par predstav, glavno skrb pa se posveti jezenski sezoni. V ponedeljek se vprizori francosko veseligoj »Nervozne ženske«.

Umrlo je v Trstu v času od 10. do 16. t. m. 100 oseb, rodilo se jih je 23, porok je bilo 6.

V begunskem taborišču v Vagui je sedaj še 7000 oseb. Odhajajo pa dan na dan.

Rovinjska okrajna sodnija je začela 16. t. m. posloovati zopet v Rovinju.

Dnevne vesti.

— Načelnik Jugoslovanskega kluba poslanec dr. Anton Korošec se pripelje v Ljubljano danes, v soboto, s polpodanskim brzovlakom (ob 6.). Na kolodvoru ga sprejme deputacija slovenskega žentstva. S kolodvoru se pelje voditelj naše državnozbornske delegacije na magistrat, kjer obišče načelnika slovenske prestolnice župana dr. T. V. čarja. Zvečer ob 8. se vrši v veliki dvorani hotela Union narodni sestanek, h kateremu so vabljeni brez razlike vsi, ki hočejo preživeti par nepriljubljenih ur v družbi voditelja našega državnozbornskega kluba. Slovesna izročitev žentških izjav se vrši jutri v nedeljo točno ob 11. dop. v veliki dvorani hotela Union. Tudi na tej slavnosti so dobrodošli vsi, ki čutijo narodno.

— **Povišanje.** Major Leopold Stuchly, predsednik zdraviliščne komisije na Bledu, je bil povišan v podpolkovnika.

— **Odlikovanje.** Generalstabin zdravnik dr. Edmund Geduldiger je odlikovan z vojskim službenim znakom drugega razreda za oficirje.

— **Imenovanje.** Enoletni provost zdravnik 17. pp. dr. Leo Trautner je imenovan za nam. asistenta zdravnika v garnizijski bolnišnici št. 7. v Gradcu.

— **Cesar Karol pri 87. pešpolku.** V vojnem albumu tega polka bo o tem posebno poglavje. Oni polkovi pripadniki, ki so bili tako srečni, da jih je Nj. Vel. osebnost odlikoval, pohvalil in ogovoril, naj vpsolje čimprej svoje slike in navedejo dobesedno cesarjev ogovor »Uredništvo vojnega albuma pri nadomestnem bataljonu pp. št. 87. v Celju«.

— **Zahvalni dar dežele Kranjske.** Za »Vojaški dom« v Ljubljani! Odbor za vojaške domove nam piše: Odbor za vojaške domove v Ljubljani se vnovič obrača do vseh rojakov, da zbero kar največ sredstev, da bo dom, ki ga postavimo našim četam v Ljubljani častno znamenje naše požrtvovalnosti za dobro stvar. Imena darovalcev se v posebni knjigi predlože Niegovemu Veličanstvu cesarju. Naj bi v tej častni knjigi ne manjkala nobena naša žurnija, nobeno županstvo, nobeno društvo, noben posameznik! Po vojni dobimo v Ljubljani domače vojaštvo — 2 strelski polk je že tu — zato naj domovina z »Vojskim domom« pripravi svojim sinovom lep sprejem. Teli želijo cesarjevi pomagamo prav vsi, da se kar najslajnejše izvrši v čast nas vseh.

— **Prošnje za oprostitev od črno-volne službe.** Sledni čas se dogaja, da stranke vlagajo po dve, tri ali celo štiri prošnje za oprostitev od črno-volne službe. Domobranksko ministrstvo je odredilo, da se pred rešitvijo prve prošnje ne sme vlagati druge. Čakati je na rešitev prve prošnje.

— **Podaljšanje oprostiv.** Z rokom oprostov črno-volniški šestokrat neposredno pred potekom roka vlagajo prošnje za podaljšanje oprostiv. Domobranksko ministrstvo je odredilo, da je prošnje za podaljšanje oprostiv vlagati 10 tednov pred potekom roka. Tega roka se je držati, da ni ovir s črkalno pravico.

— **Na današnjem narodnem večeru** v veliki dvorani hotela »Union« se bo tudi poto. Narodni pevci naj se torej večera v najboljšeštem številu udeležijo.

— **Posredovanje pri uradih.** Čedaljebolj se dogaja, da stranke zase ali za druge ljudi osebno ali pismeno posredujejo pri posameznih uradih, zlasti glede oproščanja, premeščanja, odlikovanja vojaških oseb itd. Ti ljudje hočejo vplivati na dotičnega referenta ter mu čestokrat isvabljajo uradne taj-

nosti. Domobranksko ministrstvo opozarja na to, da so prošnje dopustne le po predpisnem potu in da je vmešavanje nepoklicanih nedopustno.

— **Solske vesti.** Za suplentino v Dolah je imenovana Ana Šeme. — Angela Gradišar je postala začasna učiteljica na seštrazrednici v Loškem potoku. — Emil Karče je imenovan za suplenta v Starem trgu. Ana Tomšič za začasno učiteljico v Vrbovem. Marija Puncuh za suplentino v Vrhpolju. Fr. Rant za suplenta v Borovnici. Hermina Kobal za suplenta v Vrhnikih. Marija Celar za suplentino v Josipina Fischer za suplentino v Stranah. Kjer je poverjeno začasno vodstvo šole suplentini Anželi Nefima. Začasni učitelji sta postali Rudolfina Rastenger pri Sv. Jakobu v Ljubljani, Marija Tomec na štirirazrednici v Moravčah.

— **Dobrodolni koncert.** Oni, kateri posedujejo vstopnice za dobrodelni koncert, ki bi se imel vršiti dne 16. marca in ki se je radi prehlajenja komorne pevke Weidit odpovedal, se opozarjajo, da dobe vstopnice proti vrnitvi vstopnic do 30. marca v posloviu deželne vlade, Erijačeva cesta 13, pritičje desno, nazaj. Za slučaj, da se vstopnice do tega dne ne vrnejo, se bodo smatralo, da dotičniki ne reflektujejo več na vrnitev vstopnic in se bodo iste oddale kot darila. Kranjskemu deželnemu društvu za vojaške vdove in sirote ter za varstvo otrok in oskrbo mladince.

— **Oblika za begunce.** ki stannujejo v Ljubljani. Za leto dobo se bodo oblačila brezplačno delila potrebnim beguncem pri tukajšnjem mestnem magistratu v naslednjem redu. Dne 2. aprila se vpsujejo stranke z začasnimi črkami A—B; dne 3. aprila B—C; dne 4. aprila C—D; dne 5. aprila D—E; dne 6. aprila E—F; dne 7. aprila F—G; dne 8. aprila G—H; dne 9. aprila H—K; dne 10. aprila K—L; dne 11. aprila L—M; dne 12. aprila M—N; dne 13. aprila N—O; dne 14. aprila O—P; dne 15. aprila P—R; dne 16. aprila R—S; dne 17. aprila S—U; dne 18. aprila U—V; dne 19. aprila V—Z. Uradne ure od 8—12 ure dopoldne. — Vsak begunec naj prinese seboj plačilno polico (Razkaznica o istovetnosti ne zadostuje) in potrdilo o oddaji starih oblek: kajti begunsko oblačilo dobi odsele je oni, ki odda kakke poplave potrebno ali ponošeno nerabljivo oblačilo. Stare obleke se lahko oddajajo vsak dan.

— **Naval na vlake** je dan na dan velik, ogromen pa bo gotovo za velikončne praznike povsodi. V Gradcu je bila pri vlakih v Trst večer popoldne taka gneča, da so si morali potniki s prvim bojem priboriti svoje sedeže. Celo skozi okna so stopali v vlak. Železniškokobratni uradi svetujejo, da naj se nikar ne vozi v praznikih, kdor nima prav važnih in nučnih opravkov.

— **Obveščanje policijskih oblasti o obsodbah radi navljanja čen.** Justični minister je ukazal sodnim dvorom prve instance, da imajo o vsaki obsodbi radi zločina ali prestopka navljanja čen obveščati takoj, ko nastopi pravna veljavnost, politične okoliščine, v katerih obsegu se nahaja sodnja, in ako je na sedežu sodnice policijska oblast, to s prepisom obsodbe.

— **Promet s poštnimi zavetki.** Ljubljanska glavna pošta nas obvešča, da sme napovedana vrednost ali povzeta obremenitev poštnih zavetkov od 22. marca nadalje znašati k večjemu vsoto 600 kron in da se smejo posleji tudi taki zavetki izročiti naslovljenčevim svojcem prav tako kakor njemu samemu.

— **Umrta** je večer v tukajšnji deželni bolnišnici gospa Maria Marinko, rojena Križar, soproga uradnega sluga pri deželnem odboru ter sestra znanega opernega pevca Josipa Križara. Pogreb se vrši danes ob 5. popoldne iz tukajšnje deželne bolnišnice. Pri zadnji rodbini naše sožalje.

— **Izsledovanje.** Samska delavka Angela Occhineri, katere je bivala preje v Ljubljani, je odšla pred Božičem lanskega leta s svojim dne 9. junija 1917 rojenim otrokom Emilom Oskarjem iz Ljubljane, baje na Jesenice na Gorenjskem. Toda vsled poročila županstva občine Jesenice je imenovana ženska tam popolnoma neznanca. — Komur je sedanje bivališče Angela Occhineri morebiti znano, je naprosen, to nemudoma naznaniti na »Centralno varstvo društva za otroško varstvo in mladinsko skrb v Ljubljani, Slovenski trg št. 1/1, soba 82«.

— **Umrli** je dne 22. marca v Krškem g. Edvard Pfeifferer, c. kr. okr. gozdar, v 64. letu svojega trudopolnega življenja. Nakopal si je v svoji naporni službi že pred leti pljučno bolezen, ki je sedaj tega sicer krepkega moža v par dnevih uničila. Pokojnik je bil blagega značaja in v vseh svojih prebivalstvih priljubljen vsled svoje skromnosti in poštenosti. Vsak, kdor ga je poznal, ga bo ohranil v najlepšem spominu. Naj v miru počiva!

— **Koncert v Krškem.** Krški orkester priredi v nedeljo, dne 31. marca v dvorani hotela Gregorič v prid Ciril — Metodovi družbi koncert z izbranim sporedom. Začetek točno ob 8. Vstopnina za osebo v dvorani 4 K, na galeriji 2 K. Koncert se vrši pri pogrnjenih mizah.

— **Slovenski premogari iz Zagorja** ob Savi, kateri smo podpisali resolucijo za »Jugoslavijce« izjavljamo: V »Napreju« št. 60 je odgovorni urednik g. Petecjan pojasnil, da ni grajal tistih, ki so izjavili podpisali, pač na tiste, kateri so na »tako neokritosčen način« podpise pobirali. Nato odgovorjam jaz, da sem dal vsakemu prebrati vsebino resolucije in nato je dal vsakrteri radevolje svoj lastnoročni podpis. Res je, da so se našli nekateri, ki niso hoteli podpisati, a ti so bili bele vrane med nami. — Laž je tudi da bi se tri mesece pobiralo podpise. Res pa je, da so se podpisali v par tednih nabrali. Toliko v pojasnilo gg. upraviteljem in različnim ravnateljem jugoslovanske soc. demokratične stranke. — Zagorje, dne 20. sučca 1918. Milan Babič, organiziran jugoslov. soc. demokrat.

— **Sela osrednjega odbora Zveze jugoslovanskih železničarjev** se vrši v ponedeljek, dne 25. marca v Mariboru, ne, kakor je bilo pomotoma poročano, dne 24. marca.

— **Predsednik.** Prošnja invalida. Podpisani je izgubil na bojišču obe nogi. Siromak sem in zato se obračam do slovenskega občinstva, med katerim iščem dobrotnika, ki bi mi hotel darovati gramofon s slovenskimi ploščami, ali pa harmoniko sv. tri tone. Odprite srce

in utrite bratu solze. Anton Stale, invalid, Košiče št. 18, pri Kamniku.

— **Tvrška D. Stucin na Dunaju.** Na Dunaju je bila že pred časom ustanovljena trgovska tvrška D. Stucin, v XVII. okraju, Hühnengasse 4, za poljedelske stroje in orodja. Lastnik je naš zaveden rojak, ki je do vojne prepotoval ves Balkan za tuje tvrške. Ker ima doli po Balkanu stara znanstva, se pripravlja na trgovino z onimi kraji po vojni. Takrat najbrže pomakne svojo centralo bliže Balkanu. — Ima pa tudi sam svojo delavnico za mnoge predmete. — Ta pojasnila smo priobčili, ker mnogi, ki čitaio njegove oglase, menijo da je to kaka tuja firma.

— **Kolo je bilo ukradeno slovenskemu** ranjenemu vojaku v Medvodah v hlevu pri županu. Kolo ima znamko Iris, kolesa tmajo plašče iz rdečega gumija z zelenimi progami. Pred nakupom se svari. Lastnik Jožef Skalar, Medno št. 11, pošta St. Vid.

— **Izgubila se je denarnica s ključi** dne 22. marca od 1. do 2. popoldne pri brzovajnem predalu. Prosi se dotičnika, ki jo je našel, da jo odda v upravnistvo »Slovenskega Naroda«.

— **Poziv!** Po dolgem poizvedovanju se mi je posrečilo doznati osebo, ki si je pri lastila rumeno kokoš iz Gajevke ulice št. 2. Pozivljam dotično osebo, da jo nemudoma prinese nazaj; ako ne, nastopim drugo pot.

Aprovizacija.

Iz seje mestnega aprovizacijskega odseka

Od večih strani je bila izražena želja, da prične mestna aprovizacija mesto kruna razdeljevati moko. Izvedeti se je pa hotelo mnenje vsega prebivalstva in je zato aprovizacija naročila krusnim komisijam, da vsakega, ki pride po izkaznice, vprašajo, ali želi prejemati moko ali kruh. Ko so se potem sestavili podatki posameznih krusnih komisij, se je izkazalo, da je večina prebivalstva za kruh. Od vsega ljubljanskega prebivalstva se je oglasilo komaj 6600 oseb za moko in še od teh je potem tekom tedna najmanj 2000 prebivalcev svojo prvotno izjavo in se izreklo za kruh. Z ozirom na to jasno izraženo željo vsega prebivalstva bo mestna aprovizacija ostala pri peki kruha. Ne govori pa samo ta razlog, da se peče kruh, ampak so tudi še razne tehnične ovire, ki naravnost preprečujejo, da bi se oddajala moka. Končno tudi dovozi moke niso taki, da bi bilo mogoče enakomerno in po gotovem redu razdeljevati moko. Sicer je splošna sodba, da je kruh zopet nekoliko boljši, posebno oni, ki ga peče mestna vojna pekarna.

Trgovcem je mestna aprovizacija nakazala moko, da jo razdele prihodnji teden na izkaznice za moko. In sicer na eno osebo po ¼ kg moke št. 0 in ¼ kg koruznega zdroba.

Aprovizacija si je zagotovila nekaj govedi izven dežele. Seveda je to importirano blago veliko dražje od domačega. Meso bo predvsem na razpolago imovitim slojem, ki lahko plačajo višje cene in gostilnam s tujskim prometom in nestalnimi gosti. Prodajalo se bo iz cerkve Sv. Jožefa. Pričakuje se, da bo tako razbremenjen trg domačega mesa, ker se bodo za importirano blago ravnotako zahtevale izkaznice za meso. S prvo poskušnjo prodajo se prične dne 24. marca ob 7. jutraj. Meso I. vrste bo stalo 1 kg 18 kron, II. vrste 16 kron.

Vse priprave, kako urediti rajoniranje pri prodaji mesa so v najboljšem teku. Zglaševanje strank se je zaključilo in je bilo pri raznih mesarjih priglasihih 3731 oseb, s 15.074 družinskimi člani. Izpremene se tudi rodbinske izkaznice v toliko, da bodo imele samo 4 odrezke za meso. Izvršiti je sedaj še kontrola priglasihih strank, ali so njihove napovedbe resnične ali ne. Ko bo to izvršeno, se bo mesarjem natančno odločilo, koliko morajo dobiti mesa za svoje odjemalce. Gotovo je, da se pri tem udeležilce raznih ubožnih akcij ne bo prikrajšalo in bodo dobili na ta ali drugi način ravno toliko mesa, kakor ostalo prebivalstvo. Ljubljansko mesto dobi od deželne mesta za dobavo glavne živine mesečno 48.000 kg vsega mesa in 10.300 kg za ubožno akcijo, kjer sta pa všteti tudi okoliški občini Vič in Moste. Več mesa mestna občina navzlic ponovnim prošnjam pri deželni vladi ni dosegla. Iz navedenega sledi, da ne odpade na vsako osebo na mesec več mesa kot 1 kg. Danes, ko še ni izvedeno rajoniranje, marsikdo tudi tega kilograma na mesec ne prejme, kar mu bo potem po izvršitvi rajoniranja zagotovljeno.

Mestni aprovizacijski odsek se izreče za princip, da je popolnoma izključeno, da bi mogel kdo iz okolice dobivati pri ljubljanskih mesarjih meso. Zato se tudi vsako prošnjo v naprej zavrača.

Pred velikonočnimi prazniki bo mestna aprovizacija razdelila razno blago. V ubožni akciji se razdeli prekajeno meso, jajca, loj, mast in večjo množino suhega sadja. Za vse one, ki niso udeleženi pri nobeni akciji, bo oddajala mestna aprovizacija suho meso in sadije po normalnih cenah. Podrobni razdelilni načrt se objavi.

Z razdeljevanjem želja je mestna aprovizacija končala in ga je toliko ostalo za zalogi, da ga bo mogoče še enkrat razdeliti po okrajih.

V kruhu, ki ga peče nek nek v Mostah, se je našlo črve in je bila tozadnja ovadba podana mestnemu magistratu. Aprovizacijski odsek sklene, da se vsled skrajne nesposobnosti in malomarnosti pri peki kruha odvzame dotičnemu nek ohrano pravico za 1 mesec.

Velikončna delitev živil.

Mestna aprovizacija bo delila velikonočni teden med člane svoje ubožne

akcije razna živila. Poskusila bo zadovoljiti vse v največji meri, ki je v teh težavah časih mogoča. Dobila pa bodo stranke z zelenimi izkaznicami A jajca po 10 vinarjev in sveže meso po 80 v. Stranke z zelenimi izkaznicami B sveže meso po 2 K in zabelo po 10 kron kilogram. Stranke z rumenimi izkaznicami C prekajeno meso po 8 K kilogram in orehe po 2 K kilogram. Uradniške skupine prekajeno meso po 8 kron kilogram. I. in II. uradniška skupina jajca po 20 v., III. in IV. uradniška skupina orehe po 4 K kilogram, in stranke z rumenimi izkaznicami D sveže meso po 4 K kilogram in orehe po 4 K kg. Razdelitev se bo vršila, kakor sledi:

Zelene izkaznice A. Stranke z zelenimi izkaznicami A dobijo jajca po 10 v. in 4 komade na osebo v sredo dne 27. t. m. na Poljanski cesti št. 15 in sicer od 8. do 9. ure št. 1 do 100, od 9. do 10. št. 101 do konca.

I. in II. uradniška skupina prejmeta jajca po 20 v. in 4 komade na osebo v sredo dne 27. t. m. na Poljanski cesti št. 15 in sicer I. uradniška kategorija od 10 do 11. ure dopoldne št. 1 do 100, popoldne od 2. do 3. št. 101 do 200, od 3. do 4. št. 201 do 300, od 4. do 5. št. 301 do konca, od 5. do 6. vsa II. uradniška kategorija.

Zelene izkaznice B. Stranke z zelenimi izkaznicami B prejmejo čisto mast in pretopljeni jedilni loj. Vsaka oseba dobi 10 dkg čiste masti in 10 dkg pretopljenega jedilnega loja. Razdelitev se vrši pri Muhleisnu na Dunajski cesti v torek popoldne dne 26. t. m. od 2. do 3. popoldne št. 1 do 100, od 3. do 4. št. 101 do 200, od 4. do 5. št. 201 do 300. V sredo dne 27. t. m. dopoldne od 8. do 9. št. 301 do 400, od 9. do 10. št. 401 do 500, od 10. do 11. št. 501 do 600. Popoldne od 2. do 3. št. 601 do 700, od 3. do 4. št. 701 do 800, od 4. do 5. št. 801 do 900, v četrtek dne 28. t. m. dopoldne od 8. do 9. št. 901 do 1000, od 9. do 10. št. 1001 do 1100, od 10. do 11. št. 1101 do 1200, popoldne od 2. do 3. št. 1201 do 1300, od 3. do 4. št. 1301 do 1400, od 4. do 5. št. 1401 do 1500. V petek dne 29. t. m. dopoldne od 8. do 9. št. 1501 do 1600, od 9. do 10. št. 1701 do 1800, popoldne od 2. do 3. št. 1801 do 1900, od 3. do 4. št. 1901 do 2000, od 4. do 5. št. 2001 do 2100. V soboto dne 30. t. m. dopoldne od 8. do 9. št. 2101 do 2200, od 9. do 10. št. 2201 do 2300, od 10. do 11. št. 2301 do konca.

Rumene izkaznice C. Stranke z rumenimi izkaznicami C prejmejo prekajeno meso po 8 K in ¼ kg na osebo v cerkvi sv. Jožefa v sredo dne 27. t. meseca. Določen je ta-le red: od 8. do 9. št. 1 do 200, od 9. do 10. št. 201 do 400, od 10. do 11. št. 401 do 600, od 11. do 12. št. 601 do 800, od 12. do 13. št. 801 do 1000, od 13. do 14. št. 1001 do 1200, od 14. do 15. št. 1201 do 1400, od 15. do 16. št. 1401 do 1600, popoldne od 2. do 3. št. 1601 do 1800, od 3. do 4. št. 1801 do 2000, od 4. do 5. št. 2001 do 2200, od 5. do 6. št. 2201 do 2400, od 6. do 7. št. 2401 do 2600, od 7. do 8. št. 2601 do 2800, od 8. do 9. št. 2801 do konca.

★

— **Jajca za I. okraj.** Stranke I. okraja prejmejo jajca v torek dne 26. t. m. v cerkvi sv. Jožefa na izkaznice za mast. (Uhod skozi glavna vrata.) Določen je ta-le red: od 8. do 9. št. 1 do 200, od 9. do 10. št. 201 do 400, od 10. do 11. št. 401 do 600, popoldne od 2. do 3. št. 601 do 800, od 3. do 4. št. 801 do 1000, od 4. do 5. št. 1001 do konca. Vsaka oseba dobi 3 jajca. Jajce stane 70 vn.

— **Jajca za II. okraj.** Stranke II. okraja prejmejo jajca v sredo dne 27. t. m. v cerkvi sv. Jožefa, na izkaznice za mast. (Uhod skozi glavna vrata.) Določen je ta-le red: od 8. do 9. št. 1 do 270, od 9. do 10. št. 271 do 540, od 10. do 11. št. 541 do 810, popoldne od 2. do 3. št. 811 do 1080, od 3. do 4. št. 1080 do 1350, od 4. do 5. št. 1350 do konca. Vsaka oseba dobi 3 jajca. Jajce stane 70 vinarjev.

— **Oddaja inozemskega mesa pri mestni aprovizaciji.** Mestni aprovizaciji se je posrečilo dobiti izven kontingenta nekaj inozemske živine, od katere bo začela prodajati sveže meso v nedeljo ob 7. jutraj v cerkvi sv. Jožefa. Meso bo stalo 1 kg nekako trikrat več kakor stane meso domače živine. Mestna aprovizacija hoče z oddajo tega mesa od pomoči velikemu pomanjkanju tega živila v Ljubljani. Oddajalo se bo meso le na mesne karte, vsled česar se bo na ta način razbremenil mesni trg domače živine. Pravico do nakupa inozemskega mesa ima vsakdo, kdor se izkaže z mesno karto. Po njem bodo zlasti lahko segali premožnejši ljudje, ki bi sicer drugod sploh ne dobili mesa ali pa le z

veliko težavo. Tudi gostilničarjem, ki prehranjujejo tuje, in nekaterim zavodom bo to meso na razpolago, da se bo tako vsaj nekoliko olajšalo pomanjkanje količine mesa. Ako se bo prva oddaja inozemskega mesa obnesla, bo mestna aprovizacija stalno nvažala inozemsko blago.

— **Prodaja moke za stranke.** Moka za stranke se bo oddajala od toka 26. t. m. do vštete sobote 30. t. m. Na vsako izkaznico se dobi ¼ kg moke za pecivo in ¼ kg koruznega zdroba. — Kilogram moke stane 1 K 18 v in 1 kg koruznega zdroba 88 vinarjev.

— **Nakazilo sladkorja trgovcem.** Trgovci se vabijo, da se zanesljivo zglašje v torek dne 26. t. m. v sladkorni centrali pri g. ravnatelju Lillegu radi nakazila sladkorja.

— **Na Dunaju dobe prihodnji teden boljši kruh.** Z Dunaja poročajo, da dobe prihodnji teden najbrže boljši kruh, ker so dobili velike množine krušnega žita.

Prosveta.

— **Tudi Tržičane je zbudil glas,** ki prihaja iz Ljubljane o veliki akciji za slovensko gledališče. Tam tržaško Dramatično društvo hoče otvoriti v jeseni zopet redno gledališko sezono. Seveda je to odvisno od tega, če spravilo skupaj dovolj sposobnega osebja, kar je danes zaradi vojaških vpoklicev in drugih ovir, ki jih je prinesla s seboj vojna, težava naloga. V Trstu namravajo goiti dramo, spevoigro in opereto ter je Dramatično društvo že poverilo dva gospoda, da poišče igralsko, pevsko in glasbeno osebje. Včeraj pa sta se mudila v Ljubljani intendant Hrvatskega kazališta v Osijeku, dr. B. Kocić ter intendant tajnik zagrebskega kazališta, Masovčić, ki sta bila na potu v Trst, kjer je projektirana opera in opereta stagiona in kjer se nadejata najti tudi nekaj osebja. Iz Trsta odpotuje g. Masovčić v Prago in drugam angažirati. Kakor je videti, se na slovenskem jugu povsod oživlja Talija. Hrvatski dramatik dr. M. Orlovic je za Belgrad že sestavil dramski ansambl ter prireja že nekaj tednov po 2—3 predstave na teden. Intendant zagrebskega gledališta, g. Gvidom pl. Hreljanović je včeraj popoldne dospel v Ljubljano ter se je s svojim tajnikom odpravil v Trst, da sklene pogodbo z gledališčem, kjer ima poletni dva meseca gostovati zagrebska opera in opereta. Ali dobimo osleško opero in opereto male in junila za 60 predstav tudi v Ljubljani, je — na našo sramoto — odvisno od tega, če se — kmo umakne hrvatski umetnosti ali — ne. Daleč smo prišli!

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.

Lastnica in tisk »Narodna tiskarna«.

Bleda, sivorumenkasta barva kože in motnost oči, žalostno in oboje delno razpoloženje in namizljena obojeleto so čisto samo posledica trajne lenivosti in prenapolnenja črevesa. ki izginje sigurno po uporabi naravnega »Franz - Josef« grenčice.

Voodled v bozato ilustriran katalog izvozne in razpisilne tvrške Jan Konrad, c. in kr. dvorni dobavitelj. Most (Brüx) št. 1957. Cesko. vas opreči o dobavnih zmoglostih te veletrrdke, radi teza nar nikdo ne zamudi pred nakupom potrebnih in daril vseh vrst pisati po ta katalog, ki mu ga pošliemo vsakomur gratis in franko.

Opozorilo.

Tvrška Josip Reich, parna barvarna in kemična čistilnica, prosi vlnudno svoje čistite odjemalce, da naj čimprej pošljejo po predmete, ki so jih izročili za barvanje ali čiščenje do konca januarja 1918. Kakor je razvidno iz prevzemnih listov, jamči, namreč tvrška samo 3 mesece za te predmete.

Cenjene odjemalce prosimo torej, da ne pride pozneje do neljubih slučajev, ki bi mogli nastati vsled nadaljnega puščanja teh predmetov pri tvrški, — da čimprej vzamemo stvari domov.

Obenem si uosia podpisana tvrška opozoriti cenjeno občinstvo na to, da se ti je posrečilo z velikimi težavami dobiti barvila za barvanje oblačil iz svile, volne, bombaževine in platna in sicer za razparane in nerazparane obleke tako, da more tekom 2—3 tednov po kar najnižjih cenah barvati po želji črno, modro, rjavno, zeleno itd.

Podpisana tvrška se priporoča omenjenemu občinstvu kar najbolje in upa, da se bo občinstvo čimbolj posluževalo njene parne barvarne.

Josip Reich, Ljubljana,
parna barvarna in kemična čistilnica,
Tovarna:

Brez posebnega obvestila.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Naš ljubi oče, gospod

Fran Vik

inženir v pokoju

je 22. t. m. ob pol 3. uri pop., previden s svetimi zakramenti za umirajoče mirno v Gospodu zaspal. Pogreb se vrši v nedeljo dne 24. t. m. ob 2. uri popoldne iz hiše žalosti Bleiweisova cesta št. 20, na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v farni cerkvi Marijinega Oznanjenja v Ljubljani.

V Ljubljani, dne 23. marca 1918.

Žalujejo ostali.

Brez posebnega obvestila.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Karel Košak naznanja v svojem in v imenu svojih otrok Vinkota in Dragota vsem sorodnikom, prijateljem in znanem pretresujočo vest, da je njegova iskreno ljubljena soproga oziroma mati, sestra, svakinja in teta, gospa

Katarina Košak

v petek dne 22. t. m. ob 7. uri zjutraj po dolgem, mukepolnem trpljenju, previdna s tolažili sv. vere bogu vdano preminula.

Pogreb nepozabne pokojnice se vrši v nedeljo dne 24. marca 1918 ob 3. uri popoldne izpred dužne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v več cerkvah.

V Ljubljani, dne 22. marca 1918.

Brez posebnega obvestila.

Potrti neizmerno žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanem pretresujočo vest, da je naša iskreno ljubljena soproga oziroma mati, hči, sestra, svakinja in teta, gospa

Angela Erbežnik

v petek dne 22. t. m. ob 7. uri zvečer, po kratkem mukepolnem trpljenju, previdna s svetimi zakramenti za umirajoče bogu vdano preminula.

Pogreb nepozabne pokojnice se vrši v nedeljo 24. marca 1918 ob 6. uri popoldne iz hiše žalosti sv. Petra cesta št. 53 na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v več cerkvah.

LJUBLJANA, dne 23. marca 1918.

Alojzij Erbežnik, soprog. Mimica Erbežnik, hčerka.

Frančiška Kimovec, mati.

Julija, Marija Kimovec, Ivana Škof rojena Kimovec, sestre.

Avgust Škof, svak.

Vsi nečaki in nečakinje.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Brez posebnega obvestila!

Vsegamogočni je poklical danes k sebi v večnost našo predrago staro mater oziroma mater, gospo

Katarino Mazelle

veleposestnikovo soprogo v Gradacu

v visoki starosti 82 let lepo pripravljeno na smrt. Pogreb se vrši v soboto 23. t. m. ob 3. uri popoldne na pokopališče v Klošter.

Predraga pokojna bodi vsem sorodnikom, prijateljem in znanem priporočena v molitev.

GRADAC, Belokrajna, dne 22. marca 1918.

Matija Mazelle,

Katarina Mazelle,

zet.

hči.

Julij Mazelle,

Josipina Mazelle

unuk

roj. Makar,

veleposestnik.

snaha.

Milena, Julij, Milica,

pravnuke.

Naznanilo in svarilo!

Naznanjam, da sem plačnica samo za tisto blago, ki ga sama naročim, ker se ne poslužujem nobenega posredovalca.

V Ljubljani, dne 23. marca 1918.

Josipina Podkrajšek, modna trgovina.

Tesarje in mizarje

proti dobremu plačilu (za hrano in stanovanje skrbijo) sprejme ANTON STEINER, Ljubljana, Jeranova ulica št. 11. 175

Prodajalka

vešča špecerijske in manufakturne stroke isto sinje najraje kje na deželi. Vstopi lahko takoj, ali po dogovoru. Naslov pove upravo „Slov. Naroda“.

Decimalna tehcnica

za 500 kg se zamenja za žep ali kako drugo blago. Ponudbe pod „Tehcnica 1324“ na upravnishvo „Slovenskega Naroda“. 1324

Jajca

za valenice čistokrvnih grahastih Plymht Rokk kokoš najboljša zimske jajčarice po K 1.60 pošilja proti povzetju ali plačilu naprej. Miska Matičič, Ljubljana, Stara pot št. 9. 1292

Pisarniška moč

Stenografistinja in stenotipistinja se takoj sprejme. Lastnorodno pisane ponudbe naj se osebno izročijo v „Wirtschaftszentrale Laibach“ Dunajska cesta 33.

Mestna plinarna v Ljubljani

sprejme več

delavcev

Oglasiti se je v plinarni na Resljevi cesti.

Francoske in angleške

učne knjige v soboto in nedeljo do 12 so na prodaj v Dalmatinovi ulici 10 na dvorišču levo (pri g. Madenicek). 1293

Kupim hišo v Ljubljani

na prometnem kraju. Pismene ponudbe z podrobnimi poiznili in ceno pod „Hiša 1183“ na upravnishvo „Slov. Naroda“. 1183

iz proste roke se prodajo glavni cesti tik kolodvorskega

hiša

v kateri so 4 obrti s 25 prostori. Ponudbe pod „prosta volja 1234“ na upravo „Slovenskega Naroda“.

Prodaja se jako dobro ohranjen

fotografski aparat

10x15. Naslov pove upravnishvo „Slovenskega Naroda“. 1339

KONCIPIJENT

izveščen, želi vate iti v odvetniško, ali pod ugodnimi pogoji v notarsko pisarno. Tudi proviziorna opravila prevzamem tekoč. C. niene ponudbe z navedbo plače in termina za ustnen dogovor na upravnishvo „Slovenskega Naroda“ „4000/1242“.

ČRNO BRINJE

lepe, čiste in zdrave kakovosti se dobi pri trvdki 1333

J. KNEZ, v LJUBLJANI,

MARJE TEREZJE CESTA 3.

Zahtevajte zastoj in poštine prosto moj katalog s slikami ur, zlatarje, srebrnine, godb. instr. itd. JAN. KONRAD c. in kr. dvorni založnik v Mariboru (Rtuz) št. 1958. Nikljaste ali jeklene anker-ure K 26, 28, 30, be'a kovina (Gloria-srebro) goldin ali jeklo, remont. z dvojnimi pokrivalom K 35, 40, 50, 60, violine K 22, 24, 26, harmonike K 26, 28 in višje. Za ure triletna garancija. Pošilja se po povzetju. Izmerna dopustna ali 651 denar nazaj.

Parfumerijske

in toaletne predmete; en gros: krtače, preveze za brke, vode za usta, zobe in lase, zobno kremo, pudre in parfume itd.

Rudolf Bodenmüller,

Ljubljana, Stari trg št. 8.

C. kr. priv.

Gizela-društvo (Gisela-Verein)

zavod za zavarovanje na življenje in dobo, pod protektoratom Njeme c. in kr. visokosti prave, gospe nadvojvodinje Gizela na Dunaju podružnica na Stajersko, Koroško in Kranjsko, Gradec, Maribor 9. Dajemo Vam na znanje, da smo oddali zastopstvo svojega zavoda za Kranjsko s sedežem v Ljubljani, gospodu

iv. Auerhammerju, Ljubljana, Strelška ulica št. 22.

kjer se dobe tiskovine o naših zavarovalnih oddelkih in kjer se dajejo tudi pojava gledi novih zavarovalnih pogodb. — Od obstoja našega zavoda do leta 1916, se je izplačalo zavarovancem K 113,089.00 v gotovini. Premijske rezerve in prenosi so znašali koncem 1916 K 100,937.00, gotovina zavarovanih 270,919.000. Cisti dobiček za leto 1916 je bil K 1,071.000, dividenda zavarovancem 7% letne premije — Gizela-društvo je največji vzajemni zavarovalni zavod v monarhiji.

Meblovano sobo

s dvema posteljama za dve gospodini se mu'ne mda. Ponudbe pod „Svo postelji/1325“ na upr. „Sl. N.“

Prodaja se dobro ohranjen

otroški voziček.

Kje, pove uprav. „Slov. Nar.“ 1322

Hiša se prodaja

iz proste roke. V hiši se nahaja estliška obrt in trafika. — A. ČEN. Rožna dolina pri Ljubljani. 1296

Konjski hlapec

se sprejme pri trvdki

Fr. Stupica v Ljubljani.

Kupim dobro ohranjen

plašč, moškoko

Ponudbe pod „Kolo 1291“ na uprav. „Slovenskega Naroda“.

Ena, tudi dve solnčnata

meblirane sobe

se odda takoj ali 1. aprila. Kje se izve na upravnishvo „Slovenskega Naroda“. 1326

V Gorici v sredini mesta se odda v najem stara in jako dobro idoca —

gostilna

Pojasniti daje lastnik hiše Anton Jo'nos, tovarnar, Dol. Logatec.

Stenografino oz. strojepisko

sprejem v svoje odvetniško pisarno. Zelasiti se je osebno.

Dr. Fran Novak, odvetnik,

Ljubljana, Dalmatinova ul. 3.

Najumnejši imetelj

kontrolnih blagaj

je ta, ki svojo pogrešljivo blagajno prodaja tovarni Dunaj VII., Stobensterag. 31

Isče se zdrava, poštena priprosta

prodajalka

(z dežele imajo prednost) pri Oroslav Bojens, Wolfova ulica 10. 1331

Jajca,

maslo, ajdovo moko, fižol itd. zamenjam za nekaj doz la kondenziranega mleka — Ponudbe pod „M. P. 30 1323“ na upravnishvo „Slovenskega Naroda“.

PRODASE

okrog 1000 steklenic za mineral. vode različne velikosti od rol do dva litra, steklene balone, steklenice za likerje s steklenimi zamaski, okrog 300 kg suhih barv, 6 sodov za kavo in še različne malenkosti. Ogleda se Gosposka ulica št. 5, Fr. Kraigher, Ljubljana. 1316

Kupim

trgovsko hišo s celim inventarjem in tudi nekaj posredstva zraven, ter prosim ponudbe z navedeno ceno in podrobnim opisom. Naslov pove uprav. „Slovenskega Naroda“ 1294

Podpisate za gorske čevlje

Cveke (piflje) navadne in dvojne — obitke za lesene čevlje, mišje glave, jeklene varovalne podplatov, lesene cveke dobavljajo en gros V. Stein, tovarna čevljev, Praga, Kral. Vinohrady 1120.

Podgane, miši

se popolnoma zatro z strupom „Rattentod“. Ce ni uspeha, vrnem denar. Na stotine priznanj. Cena K 3-50, 3 škaltje K 8.— Stenice, uši, bolhe, ščurke uniči z zalego vred radikalno „Thierru“. Cena 2-50 K, 3 steklenice 6 K. Prašek zoper mrčes K 2.— 1310

Kemeny, Košice (Kassa), pošt. pred. 12/Z-15.

Najnovejši Računar

ali računski podkladek,

v katerem se nahaja vse v kullo in prodajo potrebno, že natančno preračunjeno. — Izda's v kronski voljavi 4 K 160 po povzetju. 1318

Celovec. — Tisek in založba Jan Leona star.

Služba občinskega pomožnega

uradnika in obhodnika.

Je oddati takoj na podpisnem županstvu z mesečno plačo 220 K. Njegovo opravilo je pobirati v občini obč. davščino na pivo, žganje, ogled mesa in ogled mrlčev v Divači, kar nosi spet postranski zaslužek ter pomagati pri pisarniškem poslu. Invalidi in begunci imajo prednost. Lastnorodno pisane prošnje je poslati županstvu najkasneje do 30. t. m. ali še bolje, če se prosilec osebno predstavi na županstvu. Služba je začasna.

Zupanstvo občine Naklo, pošta Divača,

dne 18. marca 1918.

Župan: A. Štrekelj.

POZOR! Priložite pismenim naročilom za čevlje izkaznico o potrebi (Bedarfschein), da jih takoj zamorem odposlati.

Trgovina za čevlje

Henrik Kenda, Ljubljana

Mestni trg 17.

Priporočam

svojo veliko zalogo prvovrstnih

KARBID-SVETILK

za sobe in delavnice in elektr. žepne svetilke. Žepne svetilke v veliki izbiri in krasne kamence. — Potem kolesne dele, sesalke, sedla, sploh vse kar kolesar rabi, fino gumi raztopilo (Gumilösung) ventilgumi itd. — Fino olje za šiv. stroje, kolesne ure i. dr. — Šivanke in strojni deli za vsakovrstne šiv. stroje vedno v zalogi.

IGN. VOK,

trgovina s šiv. stroji kolesi itd

Ljubljana, Sodna ul. 7. 1337

KINO CENTRAL

v deželni gledališču.

Petek 22. ob 4. pol 6., 7. in pol 9. zvečer. — Sobota 23. ob 4. pol 6., 7. in pol 9. zvečer. — Nedelja 24. ob pol 11. dopoldne, ob 3. pol 5., 6., pol 8. in 9. zvečer. — Ponedeljek 25. na praznik ob pol 11. dopoldne, ob 3. pol 5., 6., pol 8., 9. zvečer.

Wegenerjev film!

Kmetič v deveti deželi

Velika čarobna pravljica igra.

V glavnih vlogah: 1338

Pavel Wegener — Lidija Salmanova.

Predstave pristopne tudi mladini v nedeljo ob pol 11. dopoldne, ob 3. in pol 5. popoldne, predstave zvečer niso za mladino.

Brez nakaznice:

Svilene obleke

Svilene bluže

Svilene obleke v obliki plašča

Svilena krila

Etamin obleke

Etamin bluže

Z nakaznico:

Obleke za gospode

Površnike za gospode

Obleke za dečke in otroke

Površnike za dečke in otroke

Obleke za deklice

Plašči za deklice

Otročje obleke

Prosti ogled zaloge, ne da ste primorani kupiti, dobite v trgovini 1270

O. Bernatovič

Gospodična
Išče kranj in stanovanje pri boljši družini. Ponudbe pod ključem, Privoz 17, Ljubljana.

Stanovanje
oziroma prostori za pisarno v bližini sodnice se išče eventualno se samostojno stanovanje v tem kraju, s cenim pa lepim stanovanjem na periferiji mesta. Tudi se razmenja hiša na Dunaju z hišo v Ljubljani. Ponudbe na upravnishvo „Slov. Naroda“ pod „stanovanje in razmena 640“.

Prodaj iznajdbo
s katero se zasluži velikansko premoženje poštenim potom. Iznajdbo prodaj lahko tujcem, a na razpolago je domačinu. Treba pa je precej kapitala. Da je stvar resna, osebno v tem vojnem času, garantiram z globo 5000 K. Resne ponudbe na upravnishvo „Slov. Naroda“ pod „iznajdba 1293“.

Poljska železnica
Tirni in obračevalni vozovi
eventuelno 1330

z lokomotivo
za nujna dela se kupijo.
Ponudbe pod „M. C. 103“ na anonc eksped. J. Rafael, Dunaj I. Graben 2.

Resna - - -
ženitna - - -
ponudba. - - -

Trgovsko izobražena gospodična, poštenih starišev, čedne znanosti, z nekaj tisoč kronami premoženja, se želi seznaniti v svrhu ženitve z boljšim, resnim gospodom, trgovskega stanu, stariš od 30-40 let.

Le resne ponudbe s sliko, ki se vrne naj se pošlje pod šifro „Stroga tajnost 1288“ na upravo „Slov. Naroda“.

Zamaške
stare, nezlomljene za steklenice K 25 za kg čiste teže. Šampanjske zamaške, nezlomljene (nikoli umetni zamaški) 90 vinarjev za komad, prevzamem vsako množico po povzetju. Nove zamaške proti vzorcem po najvišjih cenah.

Ida Kellner, Praga I., Gelstgasse 6.

MOJA SERIJA B
sestoji iz: 5 parov manšet, 5 tucatov modnih gumbov, 10 klobočnih igel, 10 kosov kartelne svilne, 10 komadov razglednic, 10 kosov gratulacijskih dopisnic in 5 damskih ovratnikov. To vse stane po povzetju samo 10 K. Jakob Brandl, Dunaj XVI. I. Reinhardg. 21. — Ovoj in porto zaštonj. — Napišite natančno svoj naslov s črnilom. 1312

Oferte za semena.
Belo korenje, dolgo, ostrgano K 220.—
Rumeno „ „ „ „ 280.—
Rdeče „ „ „ „ 410.—
„ „ „ „ 510.—
„ „ „ „ 510.—
Zlatavska, vrelčebula rumena „ 95.—
Zelena semena gospod. glave „ 355.—
Pozno brunšviško veliko zelje „ 480.—
Kumare, dolge, zelene „ 90.—
Korenine, cikorijske „ 460.—
Zuckersirki, črni „ 6.—
Kleinwanzlebner-sladkor. pesa „ 650.—
Korenine peteršilja „ 50.—
Velika koleraba Goliath „ 650.—
Fenikel (pri naročilu celih bal) „ 28.—
Kartofoli, zelena, vodena repa, salata, strniščna repa, vse najcenejše, dokler je kaj zaloge. 1311

Leopold Richter, Hermannstetec, Češko. Neznancem po povzetju.

G. Flux
Gospodsk. ulica 4,
I nadstropje, levo

Uradno dovoljena, že 20 let obstoječa najstarejša ljublj. posredovalnica stanovanj in služb v udobnost cenj. občinstva zoper v središču mesta. Iščo nujno!

Išče najno več kuharic za gospodke hiše, za oficirsko omlitje, k dvem ljudem i. t. d. več sobaric za Ljubljano, Zagreb, Ogrsko. 10-20 deklet za vse i. t. d. hišnika za vilo v mestu. Več v posredovalnici.

Pri zunanjih naročilih znakica za odgovor.

Vsaka dama naj čita
mojo velezanimivo navodilo o modernem negovanju gradij.

Iskušen svet pri vpadlosti in pomankanju bujnosti. — Pišite zaupno na

Ido Krause, Požun, Pressburg Ogrsko
Schannstrasse 2. odd. 41.

Lepota je sreča!

Po dolgoletnem raziskavanju na polju negovanja lepote se je končno posrečilo najti novo metodo, po kateri se vse nadežne kožne nečistosti kot pege, zaidci, mozolji, gube, no-na in obrazna rdečica tekom nekaj dni sigurno odstranijo na kar zadobi obraz, tudi pri starejših damah, mladostno svežo rožnato lice. Učinek je presenetljiv in ta recept so sijajno priporočili sloveči zdravniki. Tisoči prostovoljnih priznanj! Vskomur dajem proti retour-zamki popolnoma zastonj pojasnila. Pišite takoj na: **Avrelija Aner, Dunaj 56, Predal 5. oddelk 36.** 119

KOSE! Kdor hoče imeti **KOSE!**

KOSO

s katero se ni treba mučiti ter se lahko z enkratnim klepanjem z lah-koto kosi vsake vrste travo čeli dan, naj se obrne na trdko

J. KRAŠOVIC v ŽALCU
katera ima edno zastopstvo svetovno znanih kos znamka „Poljedelsko orodje“ in jih je tudi več tisoč že razpečala. — Za dobro kakovost kos se jamči. — Cenik za zahtevo brezplačno.

KOSE! Najnižje cene! **KOSE!**

100 litrov zdrave domače pijače
osvežujoče, dobre in žejno gaseče si lahko vsak sam priredi z mali stroški. V zalogi so snovi za: ananas, jabolčnik, grenadiv, malinovec, poprova meta, muškatelec, namerancnik, dišča perla, višnjevec.

skaziti se ne more, ta domača pijača se lahko pijepoleti hladna, porini vroča, namesto ruma in španja. Snovi s natančnim navodilom stanejo K 12.— izkano po povzetju.

Jan Grolich, družitelj pri angelu, Brno 639, Morav.

Dijamantna rezila za steklo.
Dijamantov za steklarje morem zač. dobaviti samo št 4 za K 1170 in št 5 za K 16 — ker e dov. dijam. pre-povedan in je su-rovo blago zelo težko in le po vis. cenah dobiti Porto za povzetje 85 vin. Za re-elno in solidno blago jamči

Jan Grolich, druž. pri angelu, Brno 639, Morav.

500 kron v zlatu
to se odloži! **Krem-Grolich** z traven apadal, pral, praškom vse solne pege, omake, solne opetline, ogre, obrazno rdečico itd. in ne ohrani kožo mladostno svežo in nežno. Cena K 90.— s polovino vred. 4 porcije stanejo K 7.— 6 porcij K 32 50. Vse brez kakih nadaljnjih stroškov. Naslov za naročilo: **Jan Grolich, druž. pri angelu, Brno 639, Morav.**

Framydol je sredstvo za pomlajenje las. ki rade vrtijo in sive lasi in brado za trajno temno pobrva. 1 steklenica s post. vred. 2.70.

Rydyal je rožnata veda, ki živo pordeči bleda lica. Učinek je čudo-vit. 1 steklenica s post. vred. K 2.45

Naslov za naročilo: **Jan Grolich, druž. pri angelu, Brno 639, Morav.**

Senzacionalna novost!

LURION
KREM-VOSAK ZA CIFELE

ZA 5 ČASAKA
može vsaki od jednog komada Lurion krem-voska za cipele četvrt kilo najboljšeg krema za cipele skuhati. Ciena je 2 krone. Dobiva se svagdje!

Montanwachs-Werke A.-G.
Wien, IX. Nussdorferstrasse 20.

SOLALI
najboljši cigaretne papirji

trgovina s cigaretinim papirjem, družba z omejeno zavezo Daybusch-Galičje.

„Sijajno lepo lice“

in mladostno svežo, rožnato polt do pozne starosti ohranijo žene in dekleta, če vporabljajo moj tisočkrat preiskušeni in od zdravnikov strokovniakov dobro priporočeni recept (n. dr. Helsen). Tisoči zahvalnih pism. Mozolji, pege, ogrci, lišaji, ruhe, rdečica obraza garantirano sigurno izginejo. Pošljem prenis recepta vsakomur zastonj. Pišite takoj na

Fr. Menschik, Dunaj 62., predal 1. oddelk 7.
Zeli se zn mke za odgovor. 20

Ženske obleke
in vse vrste oblačil se dajo zelo ceno in z jamčeno pralno doma prebarvati s post. varov. nestrupeno 730

barvo za obleko „TEKLA“

Le „TEKLA“ je pristna. Vsi drugi izdelki so manj vredni. Cena za ojektu 60 vin. Preprodajalc. dobe visok popust. Edina prodaja za vso Avstrijo in rusko Poljsko

Commercia kupčevalna družba za kem. teh. potrebe, d. z o z. Praga Vavclavski trg. Tel. 6187

Ročni mlini za zdrobin moko
Znamka: „DAVOR“

Cena: 1 vrsta kron 155.—
2 vrsta „ 115.—
Približna teža 15 kg.

Mlin se razpošilja (proti plačilu v naprej a!) pa po poštni m povzetju) opremljen z zamahnim kolesom in lakiranim vsipl-nikom. Cena je milnu — in sicer, za mlin najboljša vrste K 155.— za mlin nekoliko manj trpežna vrste K 115.— brez odbitka v tovarni. Zaboji in poštnina računsi se posebej za lastno ceno. Mlin najboljši vrste izdelan je iz najtrpežnejšega materiala in se za kvaliteto, da naročnik prejme nepokvarjen mlin — jamči. Moj ročni mlin izmleje najš-nejšo moko. — Stroj se naroča pri tvrdki: 1319

D. Stucin, Dunaj 18. Bez. Höhnegasse 4.
(Domaču se slovensko).

Češka industrijalna banka

Zvišanje delniške glavnice od K 40,000.000.— za K 10,000.000.—, na K 50,000.000.—

Izredni občni zbor delničarjev Češke industrijalne banke je sklenil dne 24. oktobra 1917 zvišanje delniške glavnice od K 40,000.000.— na K 50,000.000.—. Na podlagi tega sklepa izdamo sedaj po državni odobritvi

25.000 novih delnic Češke indu-strijalne banke po K 400.— nominalne vrednosti v skupni vsoti K 10,000.000.—.

Nove delnice glaseče se na donesitelja participirajo na dividendi z dnem 1. januarja 1918. Imetnikom starih delnic pripada opcijska pravica in sicer dodelimo na podlagi starih delnic eno novo delnico. Neoptirane delnice razdelimo ostalim subskribentom.

Subskribcijski kurz znaša K 500.— za stare, K 530.— za nove delničarje.

Podpisovanje se vrši od 16. marca do 26. marca 1918.

Subskribira se pri centrali Češke industrijalne banke kakor tudi pri vseh njenih podružnicah na Dunaju, v Brnu, Opavi, Krakovu, Ljubljani, Ml. Boleslavi, Domazlicah, Hodoninu, v Hradci Kralove Og. Gradšti, na Kladnu, Kutni Hori, Lounch, Nohodu, Prerovu, Pribrami, Rakovníku, Roudnici, Tesinu, Vyskovu, in ekspoziturah v Pragi, VII, Pragi VIII, na Kral. Vvnohradih, v Žizkovu in Dunaju, IV, VII, XX.

Delničarji, ki nameravajo podpisati na podlagi opcijskih pravic, se povabljajo naj predložijo pri subskripciji plašče svojih delnic, kateri se im po izvršenem podpisu zopet vrnejo.

S prijavo je obenem treba položiti kot kavejco K 300.— stariim, oz. K 330.— za vsako delnico novim delničarjem. Ostanek za vsako po repartitiji dodeljeno delnico je vplačati najpozneje do 15. aprila 1918 prištevši 5% obresti iz nominalne vrednosti od 1. januarja do dne vplačila.

Pravica repartitije gre upravnemu svetu, ter vrnemo vplačane zne-ske subskribentom, katerim niso bile nove delnice dodeljene takoj po izvršitvi repartitije prištevši 3% obresti.

Subskribenti, ki ne poravnajo v predpisnem roku protivrednost njim dodeljenih delnic izgubijo pravice do njih. Položena kavejca pripada tem slučajju reverznemu zakladu banke.

V PRAGI, dne 16. marca 1918.

Češka industrijalna banka.

Išče se učiteljico
za 1 ali dve uri na dan, da bi učila ve-zanje na šivalnem stroju. Naslov pove upravnishvo „Slovenskega Naroda“. 1335

PRODAJA
se po zmernih cenah v večji množini ovlje, vermut vino, Bolgar-ski mandeljani, mle „DOB“ pri tvrdki

A. Kušan, Ljubljana, Karlovska cesta štev. 15.

Rabljene STEKLENICE
mineralne vode, vina, konjaka in šampanjca od 3 l d. 1 1/2 litra kupuje na vagone od 10.000 kosov naprej

A. KOHN, Praga, Karlín. Rokycan ulica 15. 1208
Nakupovalci se sprejmejo.

Mraste
izkušajo grinte, srebice in drugo kožo boleznj odpravi hitro in sigurno Paratol, domače mazilo. Ne umaže, je brez vonja, zato uporabno tudi čez dan. Veliki lonček K 350, dvojnati K 6.—. Dalje Paratol tresni prašek za varstvo občutljive ko-že, škatljica K 250. Oboje se dobi proti vposlatvi zneska od lekararja M. Klein Paratol (vzroči) v Budim-pošti, VII-24, Róssa utca 12.

Modistka Pavla Novak
Križevniška ulica št. 9./I. nad. se priporoča cenjenim damam za vsa v njeno stroko spadajoča dela. Sprejema tudi stare slamnike v preobnavljanje in prekrejanje. Novi slamniki in cvetke v zalogi.

Miši, podgane, stenice, ščurki.
Izdelava in razpošiljanje presku-seno radikalno učinkujočih uni-čevalnih sredstev, za katere do-bivamo vsak dan priznalna pisma. — Zoper podgane in miši K 5.— Proti ščurkarjem in ščurkom K 4.50. Tink-tura zoper stenice K 2.— Uničevalec moljev K 2.— Prašek zoper mrčes K 1.50 in 3 K. Razpihovalec k temu K 1.20. Tinktura zoper človeške uši K 1.20, za živinske uši K 1.50. Prašek zoper uši v obleki in perilu K 2.— Tinktura zoper pasje bolhe K 1.20. Tinktura zoper mrčes na drovju in zelenjadi (rastlinske škodljivce) K 3.— Pošilja se po povzetju. — Zavezi za uničevanje mrčesa M. Jankov, Zagreb 15, Petrijaska ul. 3. 1099

LASNE KITE
podlage in mrežice naj-boljšje kakovosti; barva in marta za lase, šminke i. t. d.

KUPUJEM ZMEDENE ženske lase.
Štefan Strmoli
Ljubljana, Pod Trančo št. 1.

Fotozi! Zaradi vpklozanja v vojaške službovanje je lokal odprl samo zaprodaje blaga in sicer vsaki dan samo od 9 do 1 1/2 in v nedelje od 9 do 11 ure de-podan.

Kompletni KURNIKI
v vsaki velikosti, stroji za valjenje za poljedelce in veleposestnike, mlinci za kosti za pripravo krme (za ručni obrat in gonilni slo) se kupijo najboljšje pri **Nickel & Co., d. z o z.** specialno podjetje za racionalno rejo perutnine in drobnjadi. Inzersdorf 63 pri Dunaju.

Zahtevajte veliki katalog, učna knji-ga 63 proti vposlatvi 1 K v znakmah.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani
Stritarjeva ulica štev. 2. Rezervni fondl okroglo 1,500.000 kron.

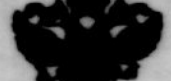
Poslovalnica c. kr. avstrijske državne razredne loterije.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici sedaj v Ljubljani, in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, tiska in izdaje obave in dovoljuje aprovizacijske kredite.

Dejniški kapital K 60.000.000.—
Rezerve „ 17.000.000.—

C. kr. priv.

Stanje den. vlog na hran. knjižice 31. okt. 1917:
K 214,681.380.—

Splošna prometna banka podružnica Ljubljana, preje J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864.

Vojni Marijin trg-Sv. Petra cesta (v hiši „Assicurazioni Generali“).

Ustanovljena 1864. — 33 podružnic.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim vedno ugodnim obrestovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje.

Ustmena in pisarna pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vsakdar brezplačno.

Najkulantnejše izvrševanje borznih naročil na vseh tuzemskih in inozemskih mestih — Izplačevanje kuponov in izžrebanje vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodajanje deviz, valut in tujih novcev. — Najemodaja varnih predalov samoshrambe (sales) za ohranjanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastni zaklepom stranke. — Gravilistično c. kr. razr. loterije Brezplačna revizija izžrebanih vrednostnih papirjev — Promese za vsa žrebanja. Izplačila in nakazila v Ameriko in iz Amerike.

Priznanje: Prometna banka Ljubljana. — Telefon šteč. 41

Pohišč o za jedilno sobo

skoraj novo se zaradi selitve takoj
proda. — Kje, se pozve pri hišnici
Ljubljana, Gledališka ulica št. 7.

Proda se

dobro ohranjen stroj za
sekanje mesa z štirimi noži in
malorabljen gramofon.

Kje, pove uprav. „Slov. Naroda“ 1308

Uprava bos. herc. železaren
v Varošu pošta Varoš-Wer
(Bosna) kupi približno 12 kom.

belih sanskih koz

dobrih mlekaric z kozlički. Prijazne
ponudbe z navedbo cene, se prosti
nemudoma na gornji naslov. 1280

Vsakovrstne slamnike,
slamnatte torbice (cekarje)
predprožnike,

slamnatte šolne priporočam
gosp. trgovcem za obila naročila

FRAN CERAR,
tovarna slamnikov v Stobu
pošta Domžale pri Ljubljani.

vseh vrst za urade
društva, trgovce in
ANTON ČERNE,
graver in izdelova-
telj kautukovih
stampilj

LJUBLJANA, Dvorski trg šteč. 1.

DAMSKA

MESEČNA PREVEZA

zdravniško priporočena
Varuje pred prehlade-
jem, komoda in prak-
tična, varčuje perilo, se
dobro pere ter ostane
vedno mehka. Komplet-
na garnitura K 5.50,
7.-0, na leta trpežna K 10.—, 12.—,
najfinjša K 15.—, 20.— in 25.—
Porto 95 vinarjev. V varstvo žensk
izmišljalni aparat 20.—, 25.—, 30.—
do 36.— K. Pošiljatev diskretna—
Higijen. blaga trgovina **Sl. Potoky**
Dunaj, VI. Stieggasse 15. 1199

F. Batjel

Gorica — Ljubljana
Stolna ul. št. 2-4. Stari trg šteč. 20.

Trgovina in mehanična delavnica

Šivalni in pisalni stroji,
gramofoni.

Električne žepne svetilke.

Najboljše baterije.

Pozor! Nihče ne sme za preprodajala.

Srbečico, hraste, lišaje

odstrani prav naglo dr. Fiesch-a izvir. pos. av. varovano „SABA-
FORM“ rujav mazilo. Popolnoma brez duha in ne maže. Poskusni
lonček K 230 veliki K 4.—, porcija za rodbino K 11.—

Dr. E. Fiesch's Kronen-Apotheke (Győr), Raab Ogrsko.

Zaloga za Ljubljano in okolico: Lekarna „Pri slatnem jelenu“,
Ljubljana, Marijin trg. 880

Pozor na varstveno znamko „SABAFORM“

Divo!!!

Gostilničarji, katerim pomankuje
pivo, naj se blagovoljno vprašati
na upravništvo „Slovenskega Na-
roda“ pod „PIVO 1249“,
ker ga lahko zadosti in točno dobijo in poleg tega še
jako dobro.

Modni salon

Stubly-Maschke
Zidovska ulica šteč. 3.
Dvorski trg 1, Ljubljana.

Priporočila za
spomladansko sezijo
svilene klobuke
in čepice
najnovejših oblik
za dame in deklice
Ponudila se sprejemajo.
Žaliti klobuki vedno v zalogi.

Vučkovičeva !POZOR! Vučkovičeva

„Kubakava“ nadomestilo
„MILKA“

„MILKA-SOPULIN“ snežno beli lug
„MILKA“ Kristal vanilin-sladkor
„MILKA“ prašek za peko.

Dišava, poper, praški, cimet, čisti ger., alment, kilački,
jenc, kocke za juho in golaž, ruski čaji, mlie za brljanje,
toiletne mlie, tovali in vsa druga kolonialna roba dobi se
edino po najnižjih dnevnih cenah pri solidni in znani trgovki

GIJORGJE VUCKOVIČ
Prva zagrebška importna in eksportna agenturna
komisijonarna trgovina in tovarna „MILKA“ proizvo-
dov s skladiščem na debele

ZAGREB, Nikoličeva 9.
Zahtevajte cenike! 1161 Dokler je zaloga!

čarobni film.

KINO CENTRAL

v deželni gledališču.

Najodličnejši igralec Nemčije v filmu!

Petek 22. ob 4., pol 6., 7. in pol 9. zvečer. Sobota
23. ob 4., pol 6., 7. in pol 9. zvečer. Nedelja 24.,
ob pol 11. dopoldne, ob 3., pol 5., 6., pol 8. in 9.
zvečer. Ponedeljek 25. ob pol 11., 3., pol 5., 6.,
pol 8. in 9. zvečer

Wegenerjev film!

KMETIČ V DEVETI DEŽELI.

Velika čarobna pravljica igra v verzih.

V glavnih vlogah: 1321

Pavel Wegener — Lidia Salmanova.

Prve predstave vsak dan pristopne tudi mladini.

čarobni film.

Zapirajte! Zapirajte!

Ravnokar došlo
več 1000 dvanaesticer višjih ključavnic

(„Anhangschlüssel“)
ter papirnatih serviletov, kateri se
prav po nizki ceni prodajo.

Ljubljana, Gradišče 7. Maks Cernak.

G. F. Jurásek

uglaševalac klavirjev in trgovec z glasbili

Ljubljana, Wolfova ulica 12.

Edina konces. tvrdka za uglaševanje
klavirjev in harmonijev ter popravila
vseh glasbil. Vsa ta dela izvršujem stro-
kovno in ceno. Glasbenim šolam ugla-
šuje izključno le G. F. Jurásek.

Naslov za pisma: Jos. Petelinc, Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

Zahtevajte slovenski cenik!

Priporočamo edino najboljšo šivalno stroje tvrdke:

Jos. Petelinc, Ljubljana,
polog frančiškanskega mostu, levo,
3. hiša ob vodi.

Največja in edina zaloga šivalnih strojev vseh
sistemov v poljubnih opremljenih za obrt in rodbino.

V zalogi igle, olje, ter deli za razne stroje.

Destavitev strojev tako! Ponk v voznju brezplačno!

Mimi Sark, Ljubljana

Hotel „Pri Maliču“, soba 25., 26.
II. nadstropje.

Vedno zadnje novosti
dunaiskih modelov.

Popravila se okusno in točno izvršujejo.
Žaliti klobuki vedno v zalogi.

ČEVLI IZ USNJA

s podkovanimi lesenimi podplati,

Sandale z gibljivimi podplati
od šteč. 20—46.

Hallina-čevli
z usnjenimi obšvi in pod-
kovanimi lesenimi pod-
plati K 55.—
z usnjenimi obšvi in podkovanimi usnjenimi podplati K 95.70

Modni žametni čevli z lesenimi podplati K 44.—
Glasom edredbe stalne ceno.

T. & A. Bata, tovarna čevlijev, Zlin.
Prodajalna: Dunaj II., Taborstrasse št. 17./a, 14.

Vhod: Lessingplatz 4. 1215
Tudi večja naročila naravnost porabnikom proti na-
bavni nakaznici se izvršujejo: društvom, zavodom, šo-
lam, občinam, tovarnam, veleposelitvom.

Posamezni pari in večja naročila se v prodajalnah oddajo le
proti plačilu v gotovini, ker se v vojnem času ne izvršujejo
nobene pošiljave po pošti ali železnici.

lokal ali skladišče

na prometni cesti za trgovino
pohišča. — Prijazne ponudbe na
„Poštni predal št. 144, Ljubljana.“

Odvetniškega

koncipijenta
šče pisarna dr. Petra Medveščka v
adečah. — Ponudbe na naslov: dr.
Oton Fetič, odvetnik v Ljubljani.

Razprodajam

svojo trgovino z velikim skladi-
ščem manufakturne in mešane
stroke za jako ugodne cene.
Pismene pondbe na: Wilim
Pick, Zagreb, Savska c. 68.

Josip Jug

plesarski in likarski mojster
Ljubljana, Rimska cesta št. 16.

se priporoča cenjenemu občin-
stvu za vsa v to stroko spadajoča
dela. Jamčim da delam samo s
pristnim firnežem.

Solidna in točna postrožba.

Jos. Rojina

modni atelje
za gospode
Ljubljana

Franca Jožefa cesta 3.
Vojaške in urad-
niške uniforme
po meri
v najkrajšem času.

Nadomestilno

toaletno milo

parfimirano

v elegantnih kartonih

fino opremljeno

ducent 14'40 kron.

Trgovci večji popust!

Dobiva se pri tvrdki

Milan Hočevar
Ljubljana
Sv. Petra cesta št. 28.

Po pošti pošilja se le od 5 ducentov naprej

Stanje vlog koncem novembra 1917 ca. K 209,707.065-70.

Glavnica K 40,000.000.—.

Podružnica
v Ljubljani

Češka industrijalna banka

Stritarjeva
ulica št. 9.

Financiranje vojaških dobav.

::

::

Kredite za arovizačne nakupe.

Vsakovrstne bančne transakcije.

Šročke c. kr. avstr. razredne loterije.

Nakazila vojnim ujetnikom.